

Előfizetési díj:
 Egész évre . . . 10 K — f.
 Fél évre . . . 5 K — f.
 Negyed évre . . . 2 K 50 f.
 Egyes szám ára 20 fillér

Hirdetmények:
 3 hasábos petitsor egyszer
 18 fillér, többszöri hirde-
 tésnél 14 fillér.

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

politikai, társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
 szellemi részét illető közle-
 mények a szerkesztőséghez
 (Wlassics-utca 25. sz.), az
 anyagi részét illető közle-
 mények pedig a kiadóhiva-
 talhoz (Újváros-utca 25. sz.)
 küldendők.

Kéziratokat
 nem küldünk vissza.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

A helyzet.

Május elseje óta Magyarország kormá-
 nyának a parlamenttől nincs felhatalmazása
 arra, hogy adót szedjen, fizetéseket telje-
 sítsen, ujoncot állítson. Szóval beköszöntött
 az ex-lex. Ezt a terminus technikust a
 parlamentáris élet újabb fejlődése szülte s
 rövid idő alatt kétszer találkozunk vele
 hazánk történetében.

Az ex-lex állapotot mind a két izben
 a parlamenti kisebbség obstrukciója idézte
 elő, de a kettő között mégis lényeges a
 különbség, amit bővebben magyarázni a
 napi politika iránt érdeklődőknek felesle-
 ges is.

Ugy, mint Bánffy Dezső idejében, az
 ellenzék most is a közvéleményre hivat-
 kozik s azt vitatja, hogy a nemzet akarata
 a parlamenti többségben nem nyilvánul
 meg hamisítatlanul. A kisebbség abban az
 erős hitben van, hogy a nemzet közvéle-
 ménye mellette áll s ujong az elért ered-
 ménynek, örömmel üdvözlö az ex-lexet.

Mi pedig azt hisszük, hogy ha a nem-
 zet minden polgárát megszavaztatnák, csak
 azok maradnának a kisebbség háta mögött,

akik a helyzet felől alapos tévedésben
 vannak.

A katonai javaslatok ellen folytatott
 küzdelem, tagadhatatlanul nagy sympatiát
 keltett a nemzet széles rétegeiben s miután
 az ezen javaslatok ellen irányuló obstrukci-
 ónak az indemnity ellen való folytatása
 idézte fel az ex-lex állapotot, sokan azt
 hihetik, hogy a katonai javaslatok s az
 ex-lex között valami okozati összefüggés
 van. Pedig a kettőnek alig van egymáshoz
 valami köze, legfeljebb annyi, hogy a
 javaslatokat még a parlamentarismus csődje
 árán is le akarja gyűrti az ellenzék.

Ez pedig a legveszedelmesebb törekvés,
 amelyet a nemzet közvéleménye nem támo-
 gathat, mert ha ez is parlamenti fegyverré
 válik, akkor az ex-lex állandósulhat s a
 törvénytisztelet megszűnik alkotmányos éle-
 tünk legerősebb bástyája lenni.

Törvényes alapon álló kormánylyal
 szemben az obstrukciót bármely alakban,
 bármely irányban csak ultima rációnak
 tekinthetjük; de ha már a parlamenti
 kisebbség abban a véleményben van, hogy
 a végső fegyver használatának ideje elér-

kezett a katonai javaslatok benyújtásával,
 miért kellett az országot a parlamentarismus
 alapelveinek megsértésével ex-lex állapotba
 kergetni, mikor a katonai javaslatok elleni
 harc teljesen alkotmányos formák között
 is tovább folyhatott volna.

A katonai javaslatok tehát csak ürügyül
 szolgálhatnak, csak mentségül használhatók
 a gyöngébbek előtt, de a kisebbség terroris-
 musát indokoltá, szükségessé, a nemzetre
 nézve hasznossá nem teszik.

Magyarországon évszázadokat töltött be
 a gravámen politika, amelynek áldása a
 az alkotmányos elvek és jogok tisztázása
 volt. Manap azonban a kizárólagos gravámen
 politikának létjoga nincs, mert a mai kort
 a gazdasági érdekek körüli harc uralja.
 És nagy gazdasági érdekeinket veszélyez-
 teti az, aki a kormány cselekvési képes-
 ségét megbénítja.

Darányi Ignác földművelésügyi minisz-
 ter rámutatott azokra a veszedelmekre,
 amelyek a nemzet gazdasági érdekeit
 veszélyeztetik, ha az ex-lex állandósul;
 ha a vám és kereskedelmi szerződések
 megkötése lehetetlenné lesz téve.

TÁRCA.

Mese a szerelemlről.

Ülök egymagamban, sivár, hideg szobámban,
 a lelkem tele van melankoliával, a szívem re-
 ménytelen sovárgással. Mi másnak képzeltem a
 jelent három esztendő előtt, amikor telve forró,
 önzetlen szerelemmel, családalapítás gondol-
 koztattak, amikor azt hittem, hogy szeret valaki,
 akit magamnak a világ összes asszonyai közül
 kiválasztottam. Csalódtam; elmúlt és keserűség,
 szegény gyötör, amiért felejteni nem tudok. Ma
 volt az esküvője. Asszony lett, komoly, érett,
 kötelességtudó és kacagni fog rajtam — míg én
 csak siratni tudom a multat, amely elveszett
 menthetetlenül . . .

Künn zord tavaszi szél rázza az ablakokat s
 hideg eső csapkod. Hányadika is van? Május
 második! Emlékezetes nap! Ma három éve
 éreztem először, hogy fáj, nagyon fáj, lemondani
 róla, de mégjobban fáj, hogy ő könnyedén válik
 el tőlem.

Napsugaras, langyos tavaszi nap volt ma
 három éve; a kisváros verőfényben uszott, az
 emberek mosolyogva, vidáman jártak-keltek a
 hepe-hupás szűk utcákban. Vagy csak én láttam
 úgy, hogy mosolyognak és vidámak? Végtelen-
 nül boldog voltam. Találkoztam vele és együtt

sétálgattunk az egyszerű sétány rügyező geszte-
 nyefái alatt. Beszélgettünk. Miről? Tudja a jó
 Isten; amiről a szerelmesek beszélgetnek, semmi-
 ségek, bohóságok, amelyek kettőnkön kívül untat
 mindenkit ezen a világon.

Szívem reszketett a boldogságtól, amikor rá-
 tekinttem. Szép volt, mint a fésző róza, nagy
 barna szemei úgy ragyogtak mint a csillagok a
 tiszta tavaszi éjszakában. Megfogtam a kezét.
 Erős, lágy keze volt. Ajkaimhoz emeltem s ő
 duzzogva rántotta el.

— Még meglátják, mondta mosolyogva.

— Hadd lássák, szavaltam tüzzel. Azt fog-
 ják mondani, egy pár, amely egymásé lesz.

Magam is megdöbentem e nagy mondástól.
 Most volt az első alkalom, hogy a jövőről, ket-
 tőnk jövőjéről szóltam neki. Első izben történt,
 hogy értésére adtam, hogy feleségül akarom venni.

Ő megállott és figyelmesen nézett rám. Lázás
 izgalom fogott el. Még soha nem nézett reám
 ilyen nyugodtan, ilyen hidegen.

— Mit mondott? Kérdezte.

— Hát azt, hogy nem baj ha meglátják. Maga
 ugyanis az én feleségem lesz.

— Arca lángba borult.

— Hány éves maga?

A kérdés oly különösnek tűnt fel előttem. A
 nyugodt, hideg hang úgy belevágott a szívembe.

Éreztem hogy valami nem várt, szomorú esemény
 előtt állok s ez az érzés végtelenül lesújtott.

— Huszonkettő, feleltem.

— Hát az tudja-e, hogy én hány éves vagyok?
 Tizenkilenc, barátocskám! Mire maga abban a
 helyzetben lesz, hogy megházasodhat, én már
 csunya, vén leány leszek; nem kellek senkinek,
 még magának sem.

— Juliska, Juliska, hogy mondhatilyent?
 Hisz szeretem magát. Tudja mit jelent az? Nincs
 az az idő, nincs az a helyzet, amely eltántorít-
 hatna életem céljától és az az, hogy maga az
 enyém legyen.

Ismét megfogtam a kezét s ő türelmetlen
 erőszakossággal rántotta vissza.

— Azt hiszem elég volt a tréfából. Beszéljünk
 komolyan.

— Soha nem beszéltem oly komolyan, mint
 most Juliska.

— Nos hát én is komolyan beszélek. A tré-
 fából elég volt. Többé nem szabad találkozunk.

— Miért az Istenért? Mert bebizonyítottam,
 hogy milyen becsületesen szeretem?

— Dehát az Istenért, nem látja be, milyen
 furesa, sőt nevetséges az, amit mondott. Én a
 maga felesége? És én várjak magára? Ezt ugyan
 jól adja! . . .

— Juliska, kétségbeejtő játékot üz velem. Ne
 gyötörjön. Én azt hittem hogy szeret engem.

Az országos sajtó azt jósolja, hogy a külföld előtt megrendül a hitelünk, eljät-sza a nemzet a bizalmat s milliárdokat veszthet a nemzetközi versenyben.

S mindezt miért?

Az indemnity indokolatlan obstrukció-jáért.

Mikor az ellenzék a katonai javaslatok elleni harcot megkezdte, kijelentette, hogy nem a kormányelnök személye, hanem a katonai tulkövetelések ellen irányul az obstrukció. Érthetetlen tehát, hogy miért teszi a kormány helyzetét lehetetlenné.

Az obstrukció hatalmas parlamenti fegyver, amelynek élet nem kellene kicsorbítgatni, mert elveszti félelmetes voltát. Ha az ex-lex gondolatához hozzászokik a nemzet; ha azt a rést, amelyet az ilyen állapot az alkotmány falain, a parlamentáris elvek bástyáin üt, nem tudja észrevenni, nem lesz képes a veszélyt komolyan tekinteni; ha megínog a törvények szentségében, a parlamenti többség erejében való hite: akkor majd a nem törvényes alapon álló, erőszakos, reakcionárius kormányokkal szemben sem lesz többé hatályos az obstrukció, mert az ex-lex állapotot az könnyebben, minden lelkiismeretbeli nehézségek nélkül kibírja.

Ha pedig arra határozná el magát a parlament, hogy az obstrukciót egyszer és mindenkorra lehetetlenné tegye, a parlamenti harcok ultima ratióját ütné ki a nemzet kezéből, amelyre ha ma nincs is szükségünk, de holnap már a legnagyobb bonyodalmak megakadályozója lehet.

Törvényes alapon álló, alkotmányosan gondolkodó és cselekvő kormányval szemben a költségvetési törvény obstrukciója nem lehet indokolt. Akinek a katonai javaslatok nem tetszenek, küzdjön ellene alkotmányos formák között, de az ország alkotmányos kormányzását, amely nem

függ össze a javaslatok sorsával, ne akadályozza meg.

Magyarországon a közös hadsereg, mai szervezetében és formájában, senkinek sem ideálja. Népszerűtlen az mindenütt és minden vonatkozásában. S ez a népszerűtlenség volt az ellenzék népszerűségének alapja a mostani küzdelemben. De csak addig a pontig, amíg a kisebbség küzdelme terrorizmussá nem vált és a kormányt zátonyra nem vitte.

De azért Széll Kálmán nem bukott meg. Ha egy jogosulatlan erő akadályt gördített is az alkotmány gépezetének útjába, a nemzet közvéleménye ma is alkotmányos kormányelnöknek ismeri Széll Kálmánt, aki a kisebbséggel szemben védelmezi az alkotmányos elveket, a parlamentarismus trszaságát.

Széll Kálmán esetleg eltávozhatik, de meg nem bukhatik ebben a kérdésben.

És hiába hivatkoznak a közvéleményre, a nemzet akaratára azok, akik az ex-lexet előidéztek, mert az nem fog mellettük megnyilatkozni, ha csak olyan alakban nem, hogy a felelősséget rájuk hárítja.

A vármegyei tisztviselők kongressusa.

Mozgalmas képe volt ma egy hete Pestvármegye székházának, amelynek nagytermében folyt le a vármegyei tisztviselők országos kongresszusa.

Magyarország minden vármegyéje képviselve volt s a közigazgatási tisztviselők nem csak a kongresszus alkalmával tömörültek, hanem szolidaritásuknak maradandó keretet alkottak abban az országos egyesületben, amelynek alapszabályait megállapították.

A fővárosi lapok értesítése szerint 500 tisztviselő volt jelen a nagy gyűlésen, a teremben azonban 700-nál többen voltak.

A vármegyei tisztviselők szervezkedésének előkészítése alig három hónapja indult meg s hogy annak szükségességét az ország minden részében érzik, bizonyítja a márciusban megtartott előértekezlet s a most lezajlott kongresszus népes volta.

Sokan voltak, akik a márciusban tartott elő-

értekezlet alkalmával a kongresszust is azonnal meg akarták tartani, félve attól, hogy az előértekezlet után a lelkesedés elalszik s a kongresszuson kevesebb tisztviselő vesz részt, mint az előkészítő gyűlésen. Az aggodalom felesleges volt. A mozgalom annyira komoly, hogy annak esendes kimulásától nem kell félni.

Az előértekezletből kiküldött bizottságok néhány rövid hét alatt derekas munkát végeztek; elkészítették a kormányhoz, a képviselőházhoz s a törvényhatóságokhoz intézendő emlékirat tervezetét; a közigazgatási tisztviselők országos egyesületének alapszabályait; összeállították a tisztviselők fizetésének rendezésére vonatkozó statisztikai adatokat s a fizetéseknek azt a mérvét, amelyet méltánosan talált a kongresszus is és amelynek megvalósítását a vármegyéktől és a kormánytól fogja kérni. Elkészítették a bizottságok a fizetések rendezésére vonatkozó szabályrendelet tervezetét is, amelyet a kongresszus megküld minden vármegyének.

A szűkebb bizottság munkálatainak csak néhány pontja nem találkozott osztatlan elismeréssel, de az ellentéteket sikerült még a kongresszus előtt kiegyenlíteni.

Az első tervezet ugyanis az árvaszéki ülnökökkel nagyon mostohán bánt el s olyan elvet állított fel, amely méltán sérthette a közigazgatási tisztviselőknek azt a nagy csoportját, amely a gyámügy szolgálatában áll. A tervezet szerint az árvaszéki ülnök még negyed százados szolgálat után sem érhetne volna el a fősolgabírák javadalmazását és szolgálati idejük korpótlékra csak abban az esetben adott volna igényt, ha folytonosan mint árvaszéki ülnökök szolgálnak s a beszámításra vonatkozó minden igényük elveszett volna, amint akár a fősolgabíró, akár ügyésszi, vagy aljegyzői állásra választatnak meg.

A tervezet ezen része ellenében Magyarország ötvenhárom árvaszéke állást foglalt. Az ülnökök részére a fősolgabírákkal egyenlő alapfizetést s a szolgálati idő viszonyosságának kimondását sürgették; tekintettel azonban a fősolgabírák exponált helyzetére s a köteles reprezentációra, azt javasolták, hgy a fősolgabírák részére működési pótlék megállapítása kérelmeztesse.

A szűkebb bizottság ezt az álláspontot magáévá is tette, a szombaton délután összeült százszáz bizottságban azonban vita keletkezett arra nézve, hogy a fősolgabírák pótlékának a nyugdíjba való beszámítása mellett döntson a kongresszus. A vitát csak szavazással lehetett eldönteni; s miután a működési pótléknak a nyugdíjba való beszámítása határozottat el, a kongresszusra össze sereglett árvaszéki elnökök és ülnökök értekezletet tartottak, hogy elvi álláspontjuk elfogadtatásának módjait, esetleg a külön szervezkedés felett határozzanak. Közel kétszázan vettek részt az értekezleten, amelyen minden

Azt hittem, hogy nem egyszer, de százszor adta jelét annak, hogy szeret. És most, amikor élettemnek ezt a nagy szándékát tudomására juttatom, elfordul tőlem, kinevet, lenéz. Azok a jelek tehát, amikből az ön szerelmére következtettem, nem azt jelentették, hogy szeret engem, csak azt, hogy játszott velem. Kacérkodott. Ha így van, ön a legromlottabb nő, akit valaha láttam.

Hangom durva volt és fenyegető. Egész testemben reszkettem, borzasztó felindulás vett rajtam erőt.

— Elsápadt.

— Nem! Az Istenért, ne mondjon ilyeneket. De . . . de higgye el, nekem soha nem jutott eszembe, hogy maga ilyen komolyan veszi ezt a dolgot. Istenem, hisz szeretem magát, talán a legjobban a fiuk között, akiket ismerek, de én nem úgy gondoltam, tudja, nem úgy . . .

— Tudom. Nem úgy, hogy engem komolyan lehet venni. Mert még fiatal vagyok és nincs lakbéres és korpótlékos fizetésem. — Ugyebár, így gondolja?

Hallgatott. S én folytattam.

— De én nem hiszem ám el magának ezt. És nem is fogom elhinni. Aki szeret, az nem gondolkodik így. Az nem számolja a fizetést, a lakbért, hanem szeret és vár. Maga nem szeret, maga nem szeret engem és gonosz kegyetlen játékot üzött velem. Csak időtöltésre voltam jó,

az unalmas órák elűzésére s mikor én a szerelmes ember rajongásával szavaltam Önnek mindarról, ami szent előttem, Ön kacagott, magában mulatott rajtam. S most kiadja az utamat, eldob mint egy játékszert. Nos, ezt a lelketlenséget csak az én ostobaságom mulja felül. Nem fél, hogy megveri az Isten?

Könnyek szöttek szemembe. Hasztalan igyekeztem erős maradni, valami borzasztó fájdalom esavarta össze a szívemet . . .

Ő is megindult. Élénk részvétellel nézett rám.

— Nézze, fiucska — így szokott nevezni bizalmasan — köztünk valami nagy félreértés van és én roppantul sajnálom . . . Maga olyan derék, jó fiu, megérdemli, hogy boldog legyen, boldog is lesz bizonyára és el fogja felejteni ezt a bolondságot.

— Bolondság — magának. Rám nézve csapás, soha nem fogom kiheverni. — Juliska, hát nem szeret engem?

— Istenem, már hogyne szeretném. Csak . . .

— Csak úgy nem, mint az olyan embert, akit komolyan lehet venni.

— Nem egészen jól mondta. Akihez férjhez lehet menni. Lásna fiucska, én már abban a korban vagyok, mikor a leányoknak férjhez illik menni, nehogy a mamájuk nyakára vénüljenek. Bizony, így van és ezt magának is be kell látnia. Hisz a jó fiucska okos fiucska.

Alig hallottam, mit mondott, csak később, amint szavai visszaesengtek a fülembé, emlékeztem vissza a kijelentéseire és nem fogom őket elfelejteni soha. A lelkemet akkor csak egy borzasztó tény foglalkoztatta.

Nem szeret! Nem szeret!

Nem birtam neki felelni. Ahol nincs szerelem, ott nem használ úgy sem az érvelés. Irtóztató harag dult a lelkemben, tisztán állt előttem, hogy a leány, akiért feláldoztam volna életemet gyarló gyöngé teremtés, akiben elnyom minden érzést az az egy praktikus léte: férjhez menni minél hamarabb és minél jobban. Tisztán állt előttem, hogy ez a leány csak olyan mint a többi sok, kicsiny szívvel, nagy hiúsággal.

A harag elnyomta a fájdalmat is s ez visszadta némileg az önuralmam.

Nincs több mondani valóm kisasszony, szóltam és eltávoztam.

Azóta nem találkoztam vele.

De felejteni nem tudtam. Talán nem is a leányt vesztettem el, hanem inkább a szerelmet, a tisztaságot, az ifjúságot, az álmokat — mindent, ami érzésben kiemel a köznapiasság tömegéből. Igen, ezt siratom én vissza ezen a borongós, hideg tavaszi éjszakán, mialatt ő egy másik férfi karjai közt üdvözül.

Erdősi Dezső.

hang, minden felszólalás csak arra irányult, hogy a vármegyék mostoha gyermekének, az árvaszéknek tekintélyét minden áron, még saját testvéreinkkel szemben is meg kell oltalmaznunk, nem az anyagi érdekek élére állításával, hanem az elvi állásponthoz való szigorú ragaszkodással.

A kongressuson azonban elsimult minden ellentét. A főszolgabírák maguk jelentették ki, hogy nem ragaszkodnak a bizottság előterjesztéséhez, egyetértést akarnak és nem indokolatlan anyagi előnyöket. Egyhangulag, ellentmondás nélkül fogadta el a kongresszus az összes javaslatokat.

Elégedetlenek mindig voltak a tisztviselők kongresszusának kebelében is lehetett egy kis töredék, amely talán méltatlankodik; de vannak olyan méltatlankodók is, akiknek a vármegyei tisztviselők mozgalmához alig van közük s akikre ezek fizetésének rendezése semmiféle teherrel nem járna.

Az elégedetlenségnek forrása pedig az önzés, az irigység, a féltékenykedés.

Mindenki a saját munkakörét, munkájának értékét bírálhatja s amekkora értéket tulajdonít a saját munkájának, aszerint szeretné mérni az anyagi javakat, a társadalmi tekintélyt, a rangot.

A tisztviselők mozgalmában azonban nem a munka értéke és a rang kérdése a döntő. Azt a szempontot, hogy az államra nézve milyen fontossággal bír feladatok teljesítésével van megbízva egyik, vagy másik tisztviselő, tehát mennyiben lehet joga a tisztviselőnek fokozottabb igények kielégítését követelni, csak az államhatalom bírálhatja el.

A társadalomnak s a fizetések rendezését sürgető tisztviselőknek azonban ezt a szempontot ki kell hagyni a számításból, mert ennek az eldöntése az állam hatalmi köréhez tartozik, amelyet senki sem sajátíthat ki.

Egyetlen jogos alap, amelyen a tisztviselők, akár az államiak, akár önkormányzatiak, javadalmazásuk rendezését sürgethik, a kvalifikációhoz szabott létminimum követelése.

Valamint a tisztviselők nem mondhattak ki többet, mint hogy meggyőződésük szerint a hasonló kvalifikációval bíró, a természet rendje szerint bizonyos idő alatt családot alapító tisztviselők, műveltségük és társadalmi állásuknak megfelelően mennyire tarthatnak igényt ahoz, hogy megélhetésük biztosítva legyen; épügye nincs jogosítva senki arra, hogy bárkinek az állásához mért megélhetésre való jogát kétségbe vonja.

Ilyen alakjában a tisztviselői fizetések rendezésének kérdése nem a hatáskörök, a reprezentáció, az állások fontosságának kérdése, hanem szociális probléma, amelynek megoldása nem azért fontos az államra és kormányra, hogy jól fizetett vazallusokat szerezzen, hanem mert a modern állam kötelessége a társadalmi erőket fenntartani.

Az álláshoz mért megélhetéshez pedig joga van a vármegyék tisztviselői karának épügye, mint a kinevezett tisztviselőknek s a létminimum összegét senki sem tudja számokban jobban kifejezni, mint azok, akik a megélhetés nehézségeit közvetlenül érzik.

A vármegyék tisztviselői nem azt hangoztatták, amit más oldalról bőven hallott Magyarországon, hogy ők az államhatalom legfontosabb szervei, tehát fokozottabb igényeiket is köteles az állam kielégíteni, hanem csak rámutattak mostoha helyzetükre s megjelölték azokat az összegeket, amelyekből tisztességesen meg tudnának élni.

Minden számra rá lehet fogni, hogy tulozott s miután sokan a legmagasabb fizetési fokozatokat tekintik, a vármegyei tisztviselők igényeit is tulozottnak tartják. Pedig senki sem cseppenik bele egyszerre a legmagasabb fizetésbe. A közép-arányost kell átlagnak tekinteni s azonnal szembe-tűnik, hogy az önkormányzati tisztviselő előmenetele még a legjobb esetben mennyire mögötte maradna az állami tisztviselők avanszmájának.

Hogy a kongresszus terveit rövid idő alatt valóra váltja-e a magas kormány, az a jövő titka. Az azonban bizonyos, hogy a közigazgatás elposványosodásának veszedelme nélkül a rendezés sokáig el nem maradhat.

Demokrata kör.

Zalaegerszegen egy ízben már megpendítették egy demokrata kör létesítésének eszméjét, sőt a kezdeményező lépések is megtörténtek. A mozgalom azonban megfeneklett, valahol zátonyra

jutott, amit — azt hisszük — senki sem sajnált, mert a létre hozandó kör, az előjelekből ítélve, minden lett volna, csak nem demokrata kör.

Azt hisszük, nem csalódnunk, ha azt állítjuk, hogy a demokrata körnek az okozta születése előtti halálát, hogy már a szervezkedésbe belezárt a politika s a demokracia is úgy járt a mi kisszerű világunkban, mint sok egyéb magas eszme: ki akarták maguknak sajátítani azok, akik magyarnak, jó hazafinak és demokratának senkit addig el nem ismernek, míg a bús magyarok politikai elveire fel nem esküdött. Miután pedig a bús magyarok faja, hála a magyarok Istenének, immár kiveszőben van s ezekből egy kör meg nem élhet, a kis csónak fennakadt a szűk körű felfogás sekély vizén.

Ez a kudarc azonban nem az eszmének szól, amely tovább él és terjed, bár nem olyan értelemben és irányban, mint azok szeretnék, akik demokratáknak hirdetik magukat, de aligha tudnák megmagyarázni, hogy mit értenek a lépten nyomon hangoztatott jelszó alatt.

A demokracia nem jelent politikai pártállást, dacára annak, hogy már van ilyen országgyűlési párt is, amely egyetlen egy fejből áll. Igaz, hogy okos fejből, de nem igazi demokracia fejből.

A demokraciának az aktuális politikával vannak érintkezési pontjai, de a fogalom magasabb, régibb, általánosabb, semhogy bele lehetne szorítani egy országgyűlési párt programjába. Sokkal közelebb áll a liberális felfogáshoz és politikához, mint az ugynevezett demokraták felfogásához.

A demokracia első sorban humanisztikus célokat szolgál s azt az előkelő felfogást és ennek megfelelő cselekvést jelenti, amelyet a biblia ezekkel a szavakkal fejez ki: szeresd felebarátodat, mint te magadat; a római böleselő pedig ebbe a mondatba öntött: nemini laedere, honeste vivere, ius suum cuique tribuere. Vagyis: senkit sem bántani, tisztességesen élni, mindenkinek a jogát megadni. Ezt a felfogást ép oly kiválóság, előkelő hely illeti meg a szellemi világban, mint a születést s a rangot az életben. A szellem világában a demokratikus felfogás a legnagyobb aristokrata.

Ne higgye senki, hogy a demokratikus elvek az alárendeltebb anyagi és szellemi erővel bíró osztályok tulajdonai s a társadalmi renddel elégedetlenek hitvallása.

Ezek igazi demokraták nem képesek lenni. Bennük csak megvan az az érzék, hogy a javukért, az összeség boldogulásáért küzdenek felismerik. Ahoz, hogy valaki gondolkodás módjában és cselekedeteiben a demokratikus elvek híve legyen, erős önfegyelmzés, szelens látkör szükséges. A vezetőknek pedig százszorosra kell ezeket a tulajdonságokat magukban egyesíteniök.

Ezeket pedig azért mondjuk el, mert ujabban ismét arról hallunk, hogy demokreta kör alapítására készülnek. Jól megfontolandó, hogy kellőképp elő van-e készítve a demokracia talaja; van-e kellő anyag; úgy magyarázzák-e a jelszóért lelkesülők a demokraciát, annak eszméjét folytatott küzdelem a közérdeket szolgálja, a haladást előmozdítja; alkosson és ne romboljon.

Azért, hogy egy új kör alakuljon s a demokracia kör ép oly kevésbé legyen demokracia, mint a hogy a kereskedelmi körnek semmi köze a kereskedelemhez, ezért nincs szükségünk demokracia körre. Meg tudják-e érteni a vezetők, hogy mi a demokracia kör feladata s mi a tagoknak a kötelessége?

A demokracia ma már nem pusztán divatos jelszó, hanem élő elv. Akik csak jelszó gyanánt használják, azok nem demokraták s csak arra törekcsenek, hogy a népet politikai célokra kizsákmányolják. A demokracia a nép anyagi és szellemi érdekeinek szolgálatát jelenti s a nép jóllétének előmozdítása érdekében áldozatokat követel.

Akik nem cifra szavakkal, nem be nem váltható ígéretekkel, nem az álmok aranyhegyeivel, hanem a bár szegényes, kisszerű valóval akarnak a népen segíteni, ezeket ismerjük mi el igazi demokratáknak.

A demokracia, amelynek rokonfogalmi az emberiség, testvériség, a valódi kereszténység, az erkölcsösség, az igazság, a szeretet, ne használtsék fel az önzés, a hiúság, a szenvedély, az uralomvágy törekvései által és a nép fennálló viszonyok elleni gyűlölet vak eszközévé ne súlyosztassék.

Ne legyenek a vezetők demokratábbak a népnel, amely ha félre nem vezetik, ha józan ítéletre

bizzák, veleszületett egyeneslelkűségével bizonyosan megtalálja a helyes utat s nem hajlandó a haza szent ügyének árulóját látni azokban, akik a haza javáért élnek, küzdenek; nem hajlandó gyűlöletet befogadni a szívébe a hatalom birtokosai ellen csak azért, mert hatalmasok.

A demokracia kör feladata az emberek egyenjogúságáért a törvény által megszabott határok között küzdeni; nyíltan és bátran kiállani a küzdő tere s a humanizmus szolgálatába állani.

Feladatuk az ideális eszméket kivinni a gyakorlati életbe s megtanítani az embereket az egyenlőség elvének érvényesítésére, előkészíteni a talajt a polgári társadalom kialakulására.

A demokracia kör feladata nem a szórakozás biztosítása, nem a hiúság kielégítése, nem pusztán a társadalmi konvenciók szolgálata; nem is az ellentétek szítása, amely az elzárkózottságot kíséri, hanem nivellálás, amelyért lehet harcolni, de bomlasztani, rombolni soha.

Igen, sokan vannak, akik demokratáknak vallják magukat, de kevesen, akik lelkükben azok. A hiúság vásárára akarnak vinni, garasos portékává szeretnék tenni a legmagasabb elveket, amelyekben az ideálisan gondolkodó embernek hite és bizalma van.

Vigyázzunk a báránnyörbe bujt farkasokra. Többet ér a kapitólium ludjainak gágogása, a házőrző komondor ugatása, mint a krokodilus sírása.

A megyei állandó választmány ülése.

A megyei állandó választmány f. hó 1-én dr. Jankovich László gróf főispán elnöklésével ülést tartott a május 11-iki rendes közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyek előkészítése végett.

A megyei árvaszéknek a gyámpénztári pénzkészlet gyümölcsötetése tárgyában tett ama javaslatát, hogy a 10.000 K-t meghaladó összeg postatakarékpénztárban helyeztessék el, elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek.

A közös kamatkulesul a múlt félévre 3.87% ajánlatik elfogadásra.

A tőzegipar fejlesztése és a fekáliák tőzegzési eljárásának terjesztése tárgyában beérkezett mezőgazdasági bizottsági javaslatot az állandó választmány a közgyűlésnek azzal ajánlja elfogadásra, hogy a kérdéses tárggyal foglalkozó munkát Zalaegerszeg, Nagykanizsa, r. t. városoknak, valamint Kesztely, Csáktornya, Tapolca nagyközségeknek tanulmányozás céljából megküldi, az alispán pedig hivassék fel, hogy a további fejleményeket ebben az ügyben kísérje éber figyelemmel s a tapasztalandókat terjeszse a közgyűlés elé.

Az aranyodi körjegyzői székhely áthelyezése tárgyában beérkezett kérelmet az állandó választmány pártolásra nem ajánlja.

A csáktornya-vidéki körjegyzőség közgyámi választásnak megsemmisítését hozza javaslatba.

Az ebadó 1902. évi bevételét $\frac{1}{3}$ -ad részben a Zalaegerszegen terbe vett elme betegosztály felállításai költségeire, $\frac{1}{5}$ -ad részben pedig külön kezelendő állattenyésztési alapra javasolja a választmány fordíttatni.

Dr. Zarka Zsigmond árvaszéki h. elnök, dr. Csák Károly, Csesznák Ödön árvaszéki ülnök, Malatinszky Lajos és Takács Imre főszolgabírák, Fitos Márton levéltárnok és Záborszky Géza árvaszéki könyvelőnek ideiglenes alkalmazásban eltöltött szolgálati idejükre járó korpótlék folyósítása tárgyában beadott kérvényüket az állandó választmány pártolólalag terjeszti a közgyűlés elé.

A közgyűlésnek elfogadásra illetve jóváhagyásra ajánlja az állandó választmány Nagykanizsa r. t. város képviselőtestületének a pécs- varaszi állami közút 137.8—138.9 km. szakaszának áthelyezése, továbbá az ottani katonai lőtér bérletére vonatkozó szerződés meghosszabbítása tárgyában, Muravid községnek behajthatlan községi pótadók törlése, Eszteregnye községnek templom-építés, a bellatinezi körjegyzőséghez tartozó községek szervezési szabályrendeleteinek módosítása, Zalaegerszeg r. t. városnak kisebb ingatlanok eladása, Aranyod, Csáford, Tüskeszepentér községek szervezési szabályrendeleteik módosítása, Légrád községnek a Gyurgyánai erdő turnusainak bérbeadása, Kotor község szervezési szabályrendeletének módosítása, az andráshidai körjegyzőséghez tartozó körjegyzői fuvar és rapidlj módosítása, a felsőszidi volt urbéres közbirto-

kosság szervezési szabályrendelete, *gyulakeszi* községnek kölcsön felvétele, *Muracsány* községnek a földbér törlése, *Csáktornya és Drávaegyház* községnek a fogyasztási adójutalék hova fordítása, *Gulács* községnek a Balaton-parti vasut hozzájárulása, *Csáktornya* nagyközségnek községi ingatlan elidegenítése és a községi pótadó törlése, *Káptalanóti* községnek kölcsön felvétele tárgyában hozott képviselőtestületi határozatait.

Jóváhagyásra nem ajánlja az állandó választmány a közgyűlésnek *Kerkaszentmiklós* községnek községi közút építése, *Alsószemenye* községnek telekkönyvi kiigazítás, *Kotor* községnek a képviselők napidíjának megállapítása tárgyában hozott képviselőtestületi határozatait.

Csirke István keszthelyi jegyző nyugdíjazási kérvényét pártolólágg terjeszti a közgyűléshez.

Meszesgyőrök községnek telekkönyvi kiigazítás és *Alsópáhok* községnek szintén telekkönyvi kiigazítás tárgyában hozott képviselőtestületi határozatait véleményezés céljából a megyei t. főügyésznek kiadni javasolja.

Gutorföld és Náprádfa községnek a zalatárnoki segédjegyzői állás szervezését kimondó alispáni határozat ellen beadott kérelmének elutasítását javasolja az állandó választmány.

Hahót községnek a segédjegyzői állás tárgyában hozott határozatát feloldásra ajánlja a választmány.

Nagykanizsa r. t. város tulajdonát képező, de telekkönyvileg a megye nevében álló ingatlanok tulajdonjoga közgyűlés által kiküldött bizottság által megállapítatván, az átírásra az engedély megadását javasolja az állandó választmány.

A *zajki* bíróválasztás megsemmisítését, *Bucsa* község kisorsolt regále kártalanítási kötvényének beváltását az állandó választmány javaslatba hozza.

Monok Bódi boeföldi községi bírónak tisztsege alól való felmentését ajánlja a közgyűlésnek a választmány.

A balatonfüredi fürdotelepre vonatkozólag a szabályrendeletet a vármegyei közegészségügyi bizottság javaslatához képest ajánlja megalkotatni.

A közigazgatási bizottság javaslatát elfogadásra ajánlja a közgyűlésnek a badaconyi kikötő végleges kiépítése tárgyában, melynek 33.000 K-t kitevő költsége az utalap terhére felveendő törlesztéses kölcsönrel lenne fedezve.

Városi tisztújítás.

Zalaegerszeg r. t. város negyedik tisztújító közgyűlését *Csertán* Károly alispán elnöklésével, a képviselők nagyszámú részvétele mellett április 29-én tartotta.

A tisztújítást megelőzőleg a képviselők megbízásából *Legáth* Kálmán vezetése mellett *Fangler* Mihály, *Kováts* László, *Udvardy* Ignác, *Vörös* Gyula és *dr. Zarka* Zsigmond képviselők közül álló küldöttség ment az alispánt a tisztújító közgyűlés vezetésére felkérni.

A küldöttség kíséretében megjelent alispánt a terembe léptekor a képviselők lelkesen megjeleneztek.

Ezután elnöklő alispán a jelenvolt képviselők szívélyes üdvözlése mellett a tisztújító közgyűlést megnyitja.

Várhidy Lajos polgármester maga és tisztviselő társai nevében — mandatumuk lejárván — állásáról lemond s a város pecsétjét a tisztújító közgyűlést vezető alispánnak átadja.

A lemondás tudomásul vétele után a tisztújító közgyűlés tartamára *Baly* Béla, *Deutsch* Ferenc, *Stefanecz* József és *Vörös* Gyula bizalmi férfiakul megválasztottak.

Majd a kijelölt választmány alakított meg, melybe az alispán tagokul *Arvay* Lajos és *Hajik* István képviselőket kijelelte, a közgyűlés pedig *dr. Czinder* István és *Kováts* László képviselőket választotta be.

A kijelölt választmány megalakítása után elnöklő alispán a közgyűlést a kijelölt választmány működésének tartamára felfüggesztette.

A kijelölt választmány működését befejezván, elnöklő alispán a közgyűlést folytatólágg megnyitja s jelenti, hogy a polgármesteri állásra *Várhidy* Lajos és *dr. Korbai* Károly jelöltettek ki.

Tíz képviselő aláírásával titkos szavazás kértvén, elnöklő alispán azt elrendelte s két szavazatszedő küldöttséget küldött ki. Az egyik szavazatszedő küldöttség tagjaiul *Udvardy* Ignác

elnöklete alatt *Büchler* Jakab és *Heincz* János képviselőket, a második szavazatszedő küldöttség tagjaiul *dr. Szigethy* Elemér elnöklele alatt *Faragó* Béla és *Stefanecz* József képviselőket küldötte ki azzal, hogy az első szavazatszedő küldöttségnél a virilista képviselők, a második szavazatszedő küldöttségnél pedig a választott képviselők szavaznak; egyuttal a szavazás tartamára a közgyűlést felfüggesztette.

A szavazás befejezése és a szavazatok összeszámlálása után elnöklő alispán a közgyűlést újból megnyitotta és *Udvardy* Ignác szavazatszedő küldöttségi elnök bejelentette, hogy az első küldöttségél beadott 30 szavazat, melyből *Várhidy* Lajosra esett 27, *dr. Korbai* Károlyra esett 3 szavazat; a második szavazatszedő küldöttségél beadott 32 szavazat, melyből *Várhidy* Lajosra 20, *dr. Korbai* Károlyra 12 szavazat esett; ilykép a két küldöttségél összesen beadott 62 szavazatból *Várhidy* Lajos 47, *dr. Korbai* Károly 15 szavazatot kapott s így *Várhidy* Lajos polgármesterré választott meg 32 szavazattöbbséggel.

A jelentés után elnöklő alispán *Várhidy* Lajost megválasztott polgármesternek, a képviselők zajos éljenzése között, elnökileg kimondotta.

Ezután egyhangulag, mint egyedüli pályázók megválasztottak és elnökileg megválasztott tisztviselőknek kijelentettek:

Braunstein József beltanácsosnak, egyszersmind árvaszéki előadónak;

dr. Szigethy Elemér ügyésznek;

Magyar Lajos pénztárnoknak;

Simonfy István ellenőrnek, egyszersmind könyvelőnek;

Tanár Ignác adótisztnek;

Horváth Béla városgazdának, egyszersmind közgyámnak;

Fischer László, *Horváth* Károly, *Zsuppán* Gergely, *Kaszás* Kálmán kultanácsosoknak;

a rendőrbiztosi állásra beérkezett 22 kérvény; a közgyűlés a kijelölt választmány által kijelölt hat pályázó közül az első helyre kijelölt *Gábríel* Alajos esendőrmestert választotta meg közfelkiáltással.

A választás befejeztével az ujonnan megválasztott tisztviselői kar a hivatalos esküt letette, mely után elnöklő alispán üdvözölte az újból megválasztott polgármestert, akit a képviselők bizalma másod ízben emelt erre a díszes állásra; azon reményének ad kifejezést, hogy a kezdet nehezségeit legyőzván, összes tudását, szorgalmát és tevékenységét a város javára szenteli; e nemes munkájában számíthat a képviselők jóindulatu támogatására s tisztviselő társainak odaadó buzgóságára; a város érdekei lebegjenek mindenkor szemei előtt s ne feledje el, hogy a város anyagi viszonyai a pénzügyek terén nagy körülményt és lehető takarékoságot igényelnek; nehéz — mondja — a köztisztviselő állása, de szép és nemes, mert a közönség tisztelettel és szeretettel övezi azt a köztisztviselőt, aki ügyeit atyai jóindulattal intézi; ezt a jóindulatot vigye a küzdelemben s akkor a város polgársága valóssággal atyjának tekinti és ismeri.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után szölt *Várhidy* Lajos polgármester; megköszöni a másod ízben személye irányában megnyilatkozott bizalmat és jóindulatot; ez a bizalom nem teszi őt elbizakodottá s munkakedve nemcsak nem lohad, hanem ellenkezőleg lánggá szítja benne ezt polgártársainak elismerése; kéri a jövőben is a képviselők jóindulatu támogatását, igéri, hogy főtörekvése lesz polgártársai érdekeit előmozdítani; ez irányban működését a pártatlan igazságérzet vezetendi; kéri nehéz állásában polgártársai bizalmát, — mely kijelentését éljenzéssel fogadták.

Ezután elnöklő alispán a tisztújító közgyűlést bezárta s a képviselők élénk éljenzése között hagyta el a gyűléstermet.

Hírek.

A városi képviselőtestület április 25-én *Várhidy* Lajos polgármester elnöklésével rendkívüli ülést tartott, amelynek egyetlen tárgyát a város 1902. évi gyámpénztári zárszámadásának az előterjesztése képezte, amit a városi ellenőr egybeállított, a városi számvizsgáló bizottság átvizsgálta s helyesnek találta s 15 napig közszemlére kitétetett s ellene fellebbezéssel senki sem élt. A közgyűlés a zárszámadást 323-040 K 20 f fedezettel, 310-199 K 06 f követeléssel s így

12-849 K 14 f maradvánnyal, mint tartalék-alappal helyesnek találta s elfogadta és a számadást jóváhagyás végett a vármegyei törvényhatósági közgyűléséhez beterjesztette.

A tisztviselők országos kongresszusán, amely e hó 26-án volt Budapesten, Zalavármegye tisztikarát *Csertán* Károly alispán, *Trsztyánszky* Ödön árvaszéki elnök, *Czebe* Károly, *dr. Csák* Károly árvaszéki ülnökök és *Kauffmann* Mátyás megyei aljegyző képviselték.

Tanítól áthelyezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Haller* István nagyfalui és *Bezenhofer* Mihály zalalövői állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

Elismerés. A m. kir. igazságügyminiszter a perlaki kir. járásbírószág 1902. évi vezetésében, ügymenetében és kezelésében tapasztalt példás rendért, továbbá a bíróság gazdálkodásában tapasztalt takarékosággért a kir. járásbírószág, bíráknak és személyzetnek elismerését nyilvánította.

Elöléptetés. A m. kir. pénzügyminiszter *Pataki* Lajos pénzügyi segédtitkárt a IX-ik fizetési osztály első, *Takácsy* Sándor pénzügyi fogalmazót X-ik fizetési osztály első fokozatába léptette elő.

Pénzügyi kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Nagy* Imre rendelkezési állapotba helyezett vármegyei irnokot ideiglenes minőségű számtisztté nevezte ki.

Alapszabály jóváhagyás. A m. kir. földművelésügyi miniszter a „Zalavármegyei Gazdasági Egyesület“ módosított alapszabályait 1903. évi 28-946/IV. 3. szám alatt a bemutatási záradékkal ellátta.

A város rendőrkapitányává a vármegye főispánja *csengeri Csentericz* Béla budapesti székesfővárosi rendőr-fogalmazót nevezte ki.

Iskolák megvizsgálása. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából *Halász* Ferenc miniszteri osztálytanácsos f. hó 4-én a muraközi iskolák megvizsgálása céljából vármegyénkbe érkezik.

Irnoki kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Léránt* Gábor zalaegerszegi törvényszéki díjnokot a mezőcsáthi kir. járásbírószághoz irnokká nevezte ki.

Érettségi vizsgálat. A zalaegerszegi felsőkereskedelmi iskola felső osztályában az iskolai előadásokat május hó 14-én rekesztik be; az osztályvizsgálat május hó 16-án lesz. A érettségi vizsgálat írásbeli része május hó 18-án kezdődik a következő sorrendben: 18-án lesz a magyarnyelvből, 19-én a németnyelvből, 20-án a könyvvitelből, 22-én a kereskedelmi számtanból, 23-án a politikai számtanból, 25-én a levelezésből és 26-án a francianyelvből. Az írásbeli vizsgálat mindegyik napon reggel 7 órakor kezdődik s a növendékek 5 órán át dolgozhatnak vagyis délelőtt 12 óráig.

Bérmálás a veszprémi egyházmegyében. A veszprémi egyházmegyében a zalai főesperesség több esperesi kerületében a bérmálás szertartás *Kutrovács* Ernő győri felszentelt püspök a következő sorrendben végzi; május hó 9., 10. és 11-én *Keszthelyen* (a keszthelyi plebánia hívei részére); 12-én *Sármelléken* (a sármelléki és zalavári plebániák hívei részére); 13-án *Alsópáhokon* (az alsópáhoki és szentgyörgyvári plebánia hívei részére); 14-én *Zsiden* (a zsidói és rezi plebániák hívei részére); 16-án *Zalaszenttón* (a zalaszenttóni és karmacsi plebániák hívei részére); 17-én *Zalaszentlászlón* (a zalaszentlászlói és nemesbükli plebániák és a vindornyaszlósi fióke hívei részére); 18-án *Zalaszentgróton* (a zalaszentgróti és tekenyei plebániák hívei részére); 19-én *Türjén* (a türjei és kisgörbői plebániák hívei részére); 20-án *Zalabéren* (a zalabéri és pakodi plebániák hívei részére); 21-én *Szepteken* (a sepetki és zalaszentváni plebániák hívei részére); 23-án *Nagykapornakon* (a nagykapornaki és nemesapáti plebániák hívei részére); 24-én *Bucsuszentlászlón* (a bucsuszentlászlói, osatári, csási plebániák és a pölöskei fiókegyház hívei részére); 25-én *Felsőhahóton* (a felsőhahóti és a zalaszentmihályi plebániák hívei részére); 26-án *Gelsén* (a gelsei és zalaszentbalázi plebániák hívei részére); 27-én *Nagykanizsán* (a homokkomáromi plebánia és a kiskanizsai fiókegyház hívei részére); 28-án *Nagykanizsán* (ugyanazon plebánia hívei részére); 30-án *Nagyrécsén* (a nagyrécei és bakónaki plebániák hívei részére).

Gyászhir. Heinezmann Ninuska meghalt élte tavaszán. Huszonegy éves volt még csak, mikor letörte a sorvasztó kór. 29-én temették el nagy részvét mellett.

Tanítói közgyűlés. A zalamegyei általános tanítói testület keszthelyi járásköre Csathó Alajos járásköri elnök elnöke alatt tavaszi közgyűlését Zalaszántón tartotta; a gyűlésen 24 tag vett részt. A közgyűlésen Nagy Margit tanítónő a piros tinta címmel olvasta fel a nyelvtan, különösen pedig a helyesírás és fogalmazás körül szerzett tapasztalatait. — Kárpáti János gyenesdiási tanító a tejhaszon értékesítéséről illetve a sajtókészítésről tartott szabad előadást. — Szollár István keszthelyi tanító az írva-olvasás új módszerét, az újabb mind inkább tért hódító hangutánzó tanításmód alapelveit ismertette. A közgyűlés mind három előadónak jegyzőkönyvileg fejezte ki elismerését. — Az Eötvös-alap kezelését Bíró József eddigi kezelő lemondása következtében Murai Lajos keszthelyi tanítóra bízták. A jövő közgyűlés helyéül Meszesgyörököt tűzték ki.

Gáspárics emléke. Folyó évi szeptember 3-án lesz félszázada, hogy a muraköz-drávaegyházi születésű Gáspárics Márk szent Ferenc rendű szerzetes a magyar szabadságért Pozsonyban mártírhalált szenvedett. Ennek a napnak a félszázados évfordulóját Muraköz hazafias közönsége Gáspárics emlékének óhajta szentelni s a szabadság vértanújának Perlakon emelt emlékoszlopát megkoszorúzni s a koszorúzási ünnepséghez a nagykanizsai irodalmi és művészeti kör dalárdáját óhajta megnyerni.

Pisztoly párbaj. Víz Géza és dr. Rézler Kornél urak április 30-án a Vas megyében fekvő egervári erdőben pisztoly párbajt vívtak egy-szeri golyóváltással. Sebesülés nem történt.

Osztálymérnökség Keszthelyen. A Tapolezakereszthelyi h. é. vasut megnyitásával Keszthelyen osztálymérnökség lesz. Hatásköre alá fognak tartozni a Balatonszentgyörgy és Balatonszentgyörgy-túrjei h. é. vasutak.

A nagykanizsai főgymnasium építésének ügyében a múlt héten a városi pénzügyi bizottság ülésén abban állapodott meg, hogy a képviselő testületnek javasolja a régi kaszárnyának ideiglenesen iskola célra való átalakítását; az ifjúságot az új főgymnasium felépítéséig a régi kaszárnyába helyeznék el, az új főgymnasiumi épületet pedig a lehető legrövidebb idő alatt felépítenék a régi helyén. A kaszárnyának ideiglenesen iskola célra való átalakítási költségei mintegy 8.000 koronára rúgnának.

Tanulók tavaszi mulatsága. A zalaegerszegi állami polgári leányiskola és állami felsőkereskedelmi iskola tanulói segítő egyesületük javára szokásos tavaszi mulatságukat az idén június 1-én (pünkösd hétfőn) tartják a Kaszaházi kertben.

A csáktornyai kisdedővő egyesület alakuló gyűlését megtartotta s azon további három évre az egyesületet megalakítottak a jelentkezett tagok számarányához képest határozatlanul kimonodta. Az újból megalakult egyesületnek megválasztott tisztviselő kara a következő: Alszegehy Alajos elnök, Besnyák Károlyné alelnök, Branner Lajos titkár, Mártinsevics Julesa jegyző, Volák Rezső ügyész, dr. Schwarcz Albert orvos, Polyák Mátyás pénztáros. A választmány 14 tagból áll; az új ciklusra 122 tag iratkozott be az egyesületbe.

Női kézimunka kiállítás. Tománé Kohn Mária kézimunka tanítónő a helybeli ipartestület közgyűlési termében tanítványai kézimunkájából kiállítást rendezett. A kiállítás f. hó 1. 2. és 3-án, tehát még ma is, látható. Összesen 16 szorgalmas kéz sikeres munkásságának az eredménye van a hosszú asztalokon közzemlére kitéve. Látni lehet ott minden elképzelhető fiom munkát az annyira divatos ugynevezet aszurtól a gépvarrásig mindenféle változatban. Monogramokat, keresztöltéseket, különböző himzéseket, föltűnő szép ágyneműket, szóval mindazt, amit finom női kezek produkálni képesek. Ma délután ül össze a zsűri, hogy bírálatot mondjon az egyes munkákról. Ennek eredményét lapunk legközelebbi számában közzé tesszük.

Jutalmazás. A m. kir. földművelésügyi miniszter a csáktornyai járásban levő azon községek tenyésztő apaállat gazdái között, amely községek az állam útján beszerzett apaállatokkal rendelkeznek, az apaállat gondozásáért jutalmul az

idén is száz korona jutalmat oszt ki. E jutalomban 5, 10 és 15 koronás részletekben Tótfalu, Drávaesény, Drávamagyaród, Zrinyifalva, Miksavár, Belicza, Böttornya, Muraszilvagy, Ferenefalva, Zsedény, Murasiklós, Felsőpusztafa, Zalaujvár, Réthát, Ligetfalva és Zalabárdos községek szolgáló személyzet tagjai részesülnek.

A zalaegerszegi iparos ifjuság önk. egyesülete kedvező idő esetén folyó hó 3-án a „Beesali“ hegyre (Szalóky-féle mulatóhely) társas kirándulást tart, tekeversenyyel s egyéb mulatságos dolgok előadásával egybekötve; a tekeversenyen egy bárány fog kijátszatni.

A keszthelyi ipartestület az elhalálozás következtében megüresedett ipartestületi jegyzői állásra Ujlaky Vilmos községi népiszkolai tanítót választotta meg.

Szocialista népgyűlés. A nemzetközi szocialisták április 26-án délután 3 órakor népgyűlést tartottak Nagykanizsán. — A népgyűlésen körülbelül ezer ember vett részt. A népgyűlést 3 órakor Vadász József nyitotta meg és elnökül: Kléh Mihályt, jegyzőül pedig: Kirehknopf Károlyt és Pöndör Józsefet ajánlotta. Ajánlatát egyhangulag elfogadták. Kléh Mihály elnök, tisztségét átvevén, a szót Vadász Józsefnek adta, aki május elseje megünneplésének a szocializmus szempontjából való jelentőségét fejtegette és buzdította elvtársait, hogy május 1-én ünnepeljenek és tüntető körmenetet rendezzenek. Utána Malasics Géza budapesti szocialista agitator beszélt a katonai javaslatok ellen és az általános szavazati jog behozatala mellett. Ezután Kovács József és Vadász József is szóltak a katonai javaslatok és az általános választói jog kérdéséhez. A népgyűlést Kléh Mihály elnök záróbeszéddel oszlatta szét.

Öngyilkosság. Farkas István 22-éves keszthelyi polgárvárosi lakos, urodalmi ács-segéd, a Georgikon majorban magát felakasztotta. Az orvos rendőri vizsgálatot megtartották; az öngyilkosság okát nem állapíthatták meg.

Elgázolta a vonat. Gyuricza Biró Vendel petesházai lakos múlt hó 25-én egy kis aprópénzt vett fel birtokára az egyik lendvai takarékpénztárban. Vasárnap ismét be ment Alsólendvára, hogy ott egy jó napot csináljon magának s úgy látszik, el is készülhetett alaposan, mert este hazamenet Alsólendva s Petesháza közt a Csáktornya-ukki vonalon haladva elesett s ott el is aludt s a Zalaegerszeg felől este 9 órakor arra robogó vonat darabokra tépte s több méter távolságra magával hurcolta. Az arra haladó vasuti ór vette észre. A pénz nagy része nála volt s amerre a vonat magával hurcolta, el volt szórva. A görbe nap tehát balul ütött ki.

Kanyaró. Tekenye községben az iskolás gyermekek között a kanyaró járvány fellépett; az iskolákat bezárták.

Vásár áthelyezés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy Kapos községben a május hó 10-re eső országos vásár ebben az évben kivételesen május hó 11-én tartassék meg.

Névváltoztatások. Kohn Miksa, József valamint kiskoru Berta, Jenő, Sándor és Rózsa vezetéknévén „Kertész“-re, Weisz Gyula és László nevének „Vajdá“-ra, Mánheim Béla nagykanizsai lakos nevének „Lukács“-ra, Kerbler Károlyi tapoleai lakos nevének „Kaszás“-ra, Gyukli János végedi lakos nevének „Gyulai“-ra, Sonnenfeld Imre tapolezai lakos nevének „Sárkány“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

Táncitanítás. Mayersberg Frida, a városunkban is előnyösen ismert táncművész az iskolai szünetidőben Zalaszántón nyit táncanfolyamot. Több ottani előkelő család intézett hozzá felszólítást, hogy gyermekeiket a táncművészetbe vezesse be. Reméljük, hogy Zalaszántón sem fog hiányozni az a pártfogás, a melyet a kitűnő tanítónő méltán megérdemel.

Szentgyörgyi vásárunk, mely a múlt hó 27-ére esett, balul ütött ki. Gazdáink legnagyobb része az elkésett mezei munkával volt elfoglalva, azért elmaradt a vásárról. A zsbvásáron alig volt néhány száz ember látható. A ki eljött is, pénz hiányában nem igen mutatott kedvet a vásárlásra. Hasonló képet mutatott az állatvásár is. Főlhajtás sem volt annyi, mint a minőre számíthatunk. Vevők is gyéren mutatkoztak, minek az lett a következménye, hogy a marha ára rohamosan sülyedt. Itt főlemlítjük azt a körülmenyt, hogy a vasuton való szállításra szánt

állatok nagy részét Zalaszántónra lábón hajtják el, s ott rakják a vasutra, nem pedig nálunk. A marhakereskedők azt állítják, hogy a Zalaegerszegről Szentivánra való szállítás költségei aránylag olyan nagyok, hogy azokat viselni csak súlyos megterheléssel tudják. Inkább lábón hajtják az állatokat Szentivánig. A vásárra főlhajtottak 40 darab bikát, 301 darab üszőt, 765 darab tehenet, 387 darab tinót, 185 darab borjut, 634 darab lovat s 1108 darab ökröt, összesen 3324 darabot. Ezek közül eladtak 1263 darabot, a mi bizony nem nagy szám.

A mészáros és hentesipar különválasztása. Jóllehet az ipartörvény külön kategóriába sorozza a mészáros és hentesipart, kifogás nem emeltett az ellen, hogy a mészárossággal a henteség is üzessék. Ez az állapot most megszűnik, jobban mondva némi megszorítást szenved. A kereskedelemügyi miniszter utasította a hatóságokat, hogy azon mészárosokat, kik mészáros iparra szóló iparigazolvány alapján hentesipart is üznek, hívja fel, miszerint ha a henteséget továbbra is üzni akarják, erre külön iparigazolványt váltssanak.

Ki a kisbirtokos. A budapesti kereskedelmi és iparkamara megkeresésére a kereskedelemügyi miniszter legközelebb meghatározta a kisbirtokos fogalmát. A rendelet szerint minden olyan mezőgazda, akinek a birtoka nem több száz katasztrális holdnál, kisbirtokosnak tekinthető.

Tüzek. Korpavár községben nagy tüzvéz pusztított. Leégett 10 épület. Verth János község-bíró szolgálójával együtt berohant égő házába, hogy ingóságait kimentse. A tető rájuk szakadt s a szolga életveszélyes sérüléseket szenvedett, a bíró jelentéktelen égési seb árán szabadult meg.

— Horváth Károly rét-utcai lakos udvarán sertésólak vannak, amelyekbe szalmát dobáltak be. A házban levő gyermekek játszás céljából lementek az ólakba s ott tüzet raktak. A száraz szalma gyorsan égett, a sertésólak hamar lángba borultak, azonban a szomszédok idejekorán eloltották úgy, hogy tovább nem terjedhetett. Szerencse, mert a szeles időjárásban könnyen végzetessé válhatott volna. Jó lesz a gyufára vigyázni.

Rajt csípték. Három-négy kocsis beszélgetett egy itteni istállóban egyik este. A kocsisok egyike akkor lépett ki a szolgálatból s Bécsbe igyekezett, fizetése és megtakarított pénzeeskéje nála volt. A másik is mutatott néhány koronát, a mi a társaság egyik tagjának szemét szurt és mialatt a többiek esendesen aludtak, ellopta egyiknek a kabátját, benne 10 K 62 fillért, a Bécsbe igyekvőnek pedig a bőrdíjót. A lopást csak reggel vették észre, a mikor panaszt tettek a rendőröknel, a kik aztán megindították a nyomozást és a tolvajt Szabadi István személyében kipuhatolták. Megtalálták nála az ellopott pénzt is, a bőrdíjót is.

A szász—cseh Schweicz, ezen természeti szépségekben gazdag föld, napjainkban kényelmesen és jutányosan megközelíthető, mert az Aussigban megnyitott iparkiallítás miatt különböző vonatok mehetnek arra mérsékelt menetdíj mellett. Aussig, beékelve a nemzetgazdaságilag gazdag Elba völgyébe, kiváló iparáról nevezetes, főleg az Európaszerte híres nagy szappan és gyertyagyáráról Schicht Györgynek; mert ki ne ismerné a Schicht-szappant? Ha az ember Aussigban van, akkor a szász-cseh sekveyz leglátogatottabb és legszebb pontjait könnyen elérheti.

Elopott kerékpár. A kerékpár mai napság olyan divatosá vált, hogy mindenki igyekszik egyre szert tenni. A divat olyan, hogy mindenkit rabigába hajt. Még a tolvajokat is. Egy ilyennek fájhatott a foga szörnyű módon egy kerékpárra. Megleste, hogy ilyen alkalmatossággal a várkörön álló egyik ház udvarán épült külön cellában használatlanul hever. Egyik sötét éjszakán belopódzott, leverte a lakatot és elemelte a kerékpárt. De milyen szörnyű módon esalatkozott, mikor utközben föl akart ülni a vasparipára és azt vette észre, hogy hiányzik az összekötő lánc, a mi nélkül a kerékpárt használni lehetetlen. De azért a jó madár magával vitte a biciklit.

Szállítási kedvezmény. A trágyázásra szánt mészporküldeményekre a m. kir. államvasutak és dunántuli h. é. vasut vonalain a kereskedelmi miniszter kedvezményes szállítást engedélyezett.

Lopás. Kaszás János itteni lakos bezárt lakószobájába ismeretlen tettes a minap behatolt s onnan több darab ruhát és fehérneműt ellopott. A tettest nyomozzák.

Drágul a gyapju. Egy kiváló amerikai közgazdasági lap tudósítása szerint a gyapjuárak a legközelebbi időben emelkedni fognak. Ausztráliában ugyanis példátlan szárazság uralkodik, minek következtében ott a juhok víz és legelők hiányában sok ezer száma hullanak el. Tudvalevőleg Ausztrália szállítja Angliának és ezen uton a többi országoknak a legtöbb gyapjut.

Elgázolás. Vigan fűtyörészve poroszkált Pesti Kálmán budafai molnár kocsisa a város utcáin végig. Vasárnap lévén, sok nép hullámozott föl-alá, a mire nem nagyon figyelt a kocsis, mert lovait akkor sem mérsékelte, a mikor az átjáróhoz ért. Ennek az elővigyázatlanságnak aztán az lett a szomorú következménye, hogy két fiút, a kik az utca átellenes oldalára igyekeztek, elgázolt. Lett erre aztán óriási népesödület. Sokan hibáztatták a kocsisot, mert nem vigyázott a járókelő közönségre, a miért aztán különböző jelzőkkel traktálták; mások meg a fiukat tették felelőssé az elgázolásért, mert pajkosságból futottak a lovak előtt a járdán át. A nagy esete paténak egy elősiető rendőr vetett véget, a ki a kocsisot bevitte a rendőrségre, az elgázolt fiukat pedig egyik orvoshoz kísérte, a ki megvizsgálta őket, de sérülést nem találtak rajtuk.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedéséből Budapestben a „Sétatéri“ vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

A nagy jutalom. Az osztálysorsjáték záróhúza után mindenki izgatottan várja, hogy ki nyeri meg a 600.000 koronás nagy jutalmat. A napokban lefolyt húzás alkalmával a legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet Török A. és Társa bankház (Budapest, Teréz-körút 46.) 4 szerencés és vevőjének kedvezett a ritka szerencse és 4 család uszik most a boldogságban, hogy e cég szerencséjében bizott és hűen kitartott a Török bankház mellett. Ezen nagy jutalom kívül ugyancsak a VI. osztályban a 30.000, 20.000 két 10.000 koronás, több 5000 és sok egyéb főnyereményt fizetett ki e szerencsés bankház vevőinek, úgy, hogy ezen egyetlen egy osztályban körülbelül egy és fél millió koronát nyertek a szerencsés vevők Török A. és Társa bankházában. Ezen az alapon nemcsak a legnagyobb, hanem a legszerencsés bankháznak is mondhatjuk a Török céget. A hálynyilatkozatok száma, melyeket e cég szerencsés vevőitől kapott, igen nagy. Az a határtalan bizalom, melyet e bankházzal szemben vevői tanúsítanak, folyton szélesebb körökben terjed el, mert a nagy közönség már ismeri e cég szerencsésjét, korrekt üzleti elveit, pontosságát, diszkrétóját és előzékenységét, melyet mindenkivel szemben egyformán tanúsít. Énnélfogva indíttatva érezzük magunkat a Török A. és Társa bankházát Budapestben, (főüzlet: VI., Teréz-körút 46.; fiókok: Váci-körút 4., Muzeum-körút 11., Erzsébet-körút 54.), aki oly számos és nagy nyereményt fizetett ki már vevőinek, mindenkinek ajánlani, mert az osztálysorsjáték vásárló közönség itt teljes biztonságot élvez minden irányban.

„Fürdők és nyaralóhelyek“ (Szerkesztette: dr. Fodor Oszkár, kiadta: a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“, VII. évfolyam ingyen kiadás.) Az ország egyik legnagyobb kulturregylete a Pallavicini Ede ögróf elnöklelte alatt működő „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ már esztendőnk óta adja ki a magyar fürdők felvirágoztatása és az idegen forgalom emelése érdekében a „Fürdők és nyaralóhelyek“ című, a hazai fürdők részletesen ismertető füzetet, a melylyel a regényes szépségű magyar fürdőkre akarja terelni nagyobb tömegben a külföldi fürdőkből és nyaralóhelyekből a nyaraló közönséget. A magyar fürdők ez egyedüli ingyenes ismertetőjének most jelent meg a VII. évfolyama s a dr. Fodor Oszkár által nagy gondnal szerkesztett díszes kiállításban megjelent „Fürdők és nyaralóhelyek“ füzet kimerítő adatokkal ismerteti a magyar fürdők viszonyait s közli a füzet első részében a dunántúli, második részében pedig az egyéb hazai fürdőkrol szükséges és hasznos tudnivalókat számos illusztrációval tarkítva. A „Fürdők és nyaralóhelyek“ füzet a kereskedelemügyi miniszter 1617/1903. eln. számú rendelete folytán a fürdőszézon tartama alatt az államvasuti személyszállító kocsikban és Kassauerbergi vasut kocsijaiban is elhelyezésre kerül,

hogy az utazó közönség is kellő tájékozást nyerjen a magyar fürdőkrol. A hasznos fürdőismeretöt ingyen kapja mindenki, ki a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ titkári irodájához (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 2. sz.) fordul. A füzet címlapját díszítő képet Bér Dezső, a kitünő rajzoló művész rajzolta.

Az osztálysorsjáték vásárlása immár javában folyik, de a közönség java része még nem látta el magát ezekkel, mert mint mindenben, a sorsjáték vásárlásánál is az utolsó napokra hagyja rendelése elküldését. Mindenesetre máris aktuálissá vált azzal a kéressel foglalkozni, hogy hol vásároljunk a legközelebbi húzáshoz sorsjátékokat. Természetesen főleg oly főelárúsítóhoz kell fordulni, ahol a legtöbb kilátás van arra, hogy a sorsjátékre nyeremény esik. Királyfi és Társa főelárúsító vevőkörének eddig legjobban kedvezett a szerencse, egymásután jutottak nagy nyereményhez. A főelárúsítók között Királyfi és Társa cég ugyszólván a legmagyarabb s a vevőközönséggel szemben minden tekintetben a legelőzékenyebb. Ajánljuk t. olvasó közönségünknek, hogy Királyfi és Társa cégnél Budapest, Andrássy-ut 60. megrendelését minél előbb eszközölje. Az I-ső húzás május hó 22-én és 23-án lesz. Egész sorsjáték 12 K, $\frac{1}{2}$ sorsjáték 6 K, $\frac{1}{4}$ sorsjáték 3 K, $\frac{1}{8}$ sorsjáték 1 K 50 f. Az 1896. év óta fenálló és a legjobb hírnévnek örvendő »Nemzetközi Cimiroda« Rosenzweig József és fiai, Budapestben, irodáját jóval nagyobbítja. Ezen vállalat új helyiségei f. év május hó 1-étől fogva, Nádor-utca 23. számú házban léteznek.

A tisztelt olvasóközönség figyelmét felhívjuk lapunk mai számában megjelent Gaedicke A. osztálysorsjáték-gyűjtőde hirdetésére.

Kedvezmények a Herkules-fürdőben. Akik gyógyceלבől a Herkules-fürdőben egy hétnél tovább tartózkodnak, úgy a lakás törzsáránál és a fürdők áránál július 1-től augusztus 26-ig tartó fődényt kivéve 50%-nyi árkedvezményben részesülnek és pedig az összes állami, vármegyei, városi és községi hivatalnokok, lelkészek, községi és köjegyzők, bank- és takarékpénztári hivatalnokok, betegsegélyző pénztári tagok, a gazdatisztek és erdőtisztek egyesületének, a magyar tisztviselők országos egyesületének, a magyar vasuti és hajózási Klub, a pénzüntézet tisztviselők orsz. egyesületének, a magyar tanftók egyesületének, a kereskedelmi utazók egyesületének, valamennyi turista egyesület tagjai, az Otthon tagjai, a kereskedelmi alkalmazottak egyesülete tagjai, biztosító intézetek hivatalnokai. Az orvosok mindenkor szabad fürdőket, gyógy- és zenedíj mentességét és a szobák áránál 50%-lék kedvezményt élveznek; családtagjaik szintén a gyógy- és zenedíj fizetésétől mentesek, a lakás- és fürdőknél bármikor 50%-lék kedvezményben részesítenek. A hazai sajtó tagjai az elő- és utó évadban a szobák és fürdők után 75%-os, a fődény alatt 50%-os kedvezményben részesülnek.

Az osztálysorsjáték. Tudvalevő dolog, hogy m. kir. szab. osztálysorsjáték játéktérve már a most bevégződő sorsjátéknak is több nyereményt juttatott. Ez az új játéktérve, a mely természetesen a májusban kezdődő sorsjátéokra is vonatkozik, egész sor főnyereménnyel és nagyobb nyereménnyel szaporítja a nyereményeknek már amugy is tekintélyes sommáját, a mennyiben ezt az összeget 13.160.000 koronáról 14.459.000 koronára emeli. Egy millióval nagyobb tehát a nyeremények összege, míg a sorsjátékok száma tizezerrel lett nagyobb. Megjegyzendő, hogy az új nyeremények közt van egy 80.000 koronás, 50.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. Mindez azt bizonyítja, hogy az új játéktérve folytán a nyerés esélye megjavult.

Állatforgalmi korlátozás. A sertésvésznek Ausztriába történt behurcolása miatt vármegyénk egész területéről megtiltották a sertésbevitelt.

Cseplesi szén. Olvasóink szives figyelmét felhívjuk a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat Budapest, mai hirdetésére.

Aranyárkelet-pótlék május hóra. A vámilletékeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő aranyárkelet-pótlékot 1903. évi május hóra 19 $\frac{1}{2}$ %-ban állapították meg.

Vetőmagvak ára Mauthner Ödön budapesti magkereskedő értesítése szerint Budapestben 50 kilogrammonként: *vörös here* 78—84 K; *lucerna* 56—60 K; *impregnált répmag* faj szerint

36—52 K; *répmag kereskedelmi áru* 28—44 K; *bükköny* 6 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$ K; *muhar* 9—10 K.

Állategészségügyi kimutatás vármegyénk területén április hó 26-án a hivatalos adatok alapján: *ivarszervi hólyagos kiütés*: Drávavahid 1 u., III. Hegykerület 3 u., Csörnyeföld 2 u., Egyeduta 2 u., Felsőszemenye 1 u., Kutfej 1 u., Letenye 1 u., Oltárcz 3 u., Nagylengyel 1 u., Pókafa 3 u., Zalabér 2 u.; *rühkór*: Áracs 1 u., Nagybakonak 1 u., Tapolea 1 u.; *sértésorbánc*: Lesencetomaj 2 u., Aranyod 1 u.; *sértésvész*: Baksa 12 u., Csesztreg 14 u., Balatonmogyoród 1 u., Csehi 8 u., Mörice 7 u., Rátka 1 m., Mumor 7 u., Nova 5 u., Pördeföld 2 u., Káptalanfa 1 m., Megyer 7 u., Pusztaderies 4 u., Háshágy 7 u., Söjtör 3 u., Zalaistvánd 8 u., Túrje 1 u., Zalaszentgrót 1 u.

Nyári vasuti menetrend. *Zalaegerszegre érkezik* a) *Bobárol* 8 óra 39 p. reggel, 5 óra 45 p. d. u., 9 ó. 47 p. este; *Csáktornyáról* 9 ó. 15 p. reggel 8 ó. 24 p. este; *Zalaegerszegről indul*: a) *Bobára* 5 ó. 51 p. reggel, 9 ó. 29 p. reggel 4 ó. 12 p. délután; b) *Csáktornyára*: 4 ó. 59 p. reggel, 5 óra 52 p. délután. *Helyi közlekedés Zalaegerszeg és Zalaszentiván között.* *Zalaegerszegről indul Szentivánra* 6 óra 10 p. reggel, 11 óra 54 p. délelőtt, 2 óra 33 p. délután, 6 óra 30 p. délután; *Zalaegerszegre érkezik Szentivánról*: 7 óra 57 p. reggel, 1 óra 45 p. délután, 4 óra 48 p. délután, 7 óra 52 p. este. *Szentivánról indul*: a) *Nagykanizsa felé* 6 ó. 47 p. reggel, 12 ó. 42 p. d. u., 3 ó. 55 p. d. u., 9 ó. 54 p. este (gyorsvonat), 2 ó. 21 p. éjjel; b) *Szombathely felé*: 5 ó. 16 p. reggel (gyorsvonat), 7 ó. 11 p. reggel, 1 ó. 11 p. d. u. (gyorsvonat), 3 ó. 13 p. d. u., 7 ó. 20 p. este, 2 ó. 17 p. éjjel.

Irodalom.

Uj zeneművek. Rózsavölgyi és Társa cégtől. Gaál Ferenc szabadkai zeneigazgató új „magyar rapszodiát“ adott ki, 6-ik száma ez a rapszodiák sorozatának, amelyek eddig megjelentek, mint a termékeny zeneszerző szorgalmának ékesen szóló megnyilatkozásai. Gaál Ferenc, aki ebben a hónapban ülte meg művészi szereplésének 25-ik évfordulóját, „Kuliffait“ Dankó Pista és Dozsy J. egy-egy eredeti dalának a felhasználásával alkotta meg új rapszodiáját, de hozzátett a magáéból is sok érdekeseit. — Serly Lajos, az ismert jeles zeneköltő érdekes kísérlettel lép a zenekedvelő közönség elé egy „magyar“ stílusban irt keringővel, amely a „Hungária“ címet viseli. A bevezetésben „hallgató“-nak szólaltatja meg a keringő első részének motívumát a magyar dal szokásos ritmusában 4—4 ütemben, majd páratlanütemmél formálja át a motívumot, megadván a keringőnek a magyar karaktert nem csak mélabus hangulatával, hanem az egyes keringőrészek ritmikájának magyaros kialakulásával. A „magyar dalok népdalok“ anthológiájának 6-ik folyama 2 dalt tartalmaz Bakabaitz Írmától. Bánatosan szól az egyik, élénken a másik: „Olyan a leány mint a rózsa“, de egyértékűek melodikus voltakban. Ugyancsak B. Baitz Irma tollából jelent meg az »Automobil induló“ egy dallamos, tréfás zenedarab. Igen ügyes három salondarabot adott ki, továbbá a cég Ságody Othmár-tól, amelyek különösen előrehaladottabbnak ajánlhatók. „Trois morceaux de salon“ a címe ezen műnek amely egy Elegia-Humoresk, és egy Romanze-t tartalmaz. Kontor Elek „Mária dalairól“ már a megelőző füzetek ismertetésénél mondunk kedvező véleményt. A »köszöntsük Máriát« cím alatt megjelent IV. füzetrol is csak hasonló, kedvezős bírálatot mondhatunk. A mély vallásos érzést, amely Kontor műveit áthatja, érintetlen tisztaságban találjuk meg a most megjelent füzetben is, de mindjobban konstatálhatjuk a szerző talentumának a fejlődését, a dalok kíséretében is.

Az Észak-Amerikai Egyesült-Államok megalakulásának történetét adja elő dr. Marézali Henrik a Nagy Képes Világtörténet legutóbbi 180. füzetében. A mai hatalmas és nagy állam történetét, mozgalmait rajzolja meg, a melyek közben hatalmas, egységes birodalommal dagadt a kivándorlottak szövetsége. Ez a esodálatos, gyors és erőteljes alakulás első sorban Franklin Benjámín nevéhez fűződik. Egy bostoni szappanosnak a fia volt, azután szedő bátyja nyomdájában. Itt sokat olvasott és művelte magát. 17 éves korá-

ban összevezett bátyjával, elindult Philadelphiába, hogy ott keresse meg kenyerét e gazdag országban, a hol sokkal olcsóbb volt minden. Megérkezéskor 3 kenyeret vett: kettőt a hóna alá fogott, egybe beleharapott. Így látta meg jövőd menyasszonya, a ki jót nevetett rajta. Itt sem sokáig nyugodott; Londonba ment szedőnek, onnan jött vissza már valami pénzzel, miből nyomdát és lapot alapított. Megnősülve, központja lett a philadelphiai társaságnak. A közügyekre nagy befolyása volt s midőn a gyarmatok ügyüknek képviselőt kerestek, Franklint küldötték Londonba kívánságaik szószólójául és jogaik megvédőjéül. Sok herce-hurcán ment keresztül, de ettől kezdve ő volt népének vezére a függetlenség felé vezető uton. Igazi amerikai színű életét élt s az ő személyében, lankadatlan munkáerjében, vagyonra és befolyásra való nagy és szinte vágyában mintegy mintaképe az amerikai polgárnak. Ezt a csodálatos élettörténetet írja meg a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 180. füzeté. Egy füzet ára 60 f, egy kötet diszes félbörkötésben 16 K. Kapható minden hazai könyvkereskedésben, s részletfizetésre is a kiadóhivatalban: Révai Testvérek Irodalmi Intézet Budapest, VIII., Üllői-ut 18.

Dankó Pista nótái. Még alig hangzott el az a szomorú harangszó, mely Dankó Pistát, a nemzet nagy dalköltőjét utolsó útján kísérte. Még csak a sárga homok földi a magyarok postalelkü lantosának sirhalmát, mely alatt fáradt szenvedő teste és érző szíve immár megnyugvást talált. S alig némultak el a szomorú szertartás utolsó akkordjai, amelyek elhatoltak mindodáig, hol Dankó csodás szép nótáit bánatos szívvel vagy duhaj kedvvel hallgatták; máris oly impozáns, mondhatni szokatlan erős módon fordul a nagy közönség érdeklődése az elhalt szívet-lelket megkapó muzsája-felé, hogy a budapesti udv. kiadó cég Rózsavölgyi és Tsa. Dankó 60 legszébb eredeti magyar nótájából immár az 5-ik kiadást jelenteti meg. A magyar dalirodalom e 60 válogatott gyöngyszeme (Gárdonyi Géza, Pósa Lajos és mások szövegére, Erdélyi Sándor, Lányi Ernő, és Tisza Aladár zongoraletételében) melyek a magyarok teljes érzelmevilágát magába foglalják, s melyek mintegy ereklyéjét képezik e nagy lantos lelki hagyatékának, nem fog hiányozni ott, hol a magyar nótáért a legkisebb fogékonyág mutatkozik. A diszes borítékkal ellátott kötet 4 K-ért kapható minden helybeli könyv- és zenekereskedésben, továbbá Rózsavölgyi és Tsa. cs. és kir. udv. zeneműkereskedésben Budapest, IV. Kristóftér 3. sz.

Közgazdaság.

Nem szabad a szőlőtermés nagyságát mértéken felül fokoznunk. A nagy termőképességű dél-franciaországi szőlőkre nézve A. Müntz érdekes tanulmányt végzett, melyben világosan kimutatja, hogy Franciaország kedvezőtlen borárainak behatása folytán nagyobb hasznot hajtanak a középtermésűek, mint a tulbőven termő szőlők. E tulbőntermőképességet a szőlők termékeny földbe kerülésüknek, a sok öntözésnek, trágyázásnak s a szőlőtőke előnyös visszametszésnek köszönhetik. Ezen és a különben is előnyös tenyészfeltételek behatása alatt levő szőlő termőképessége aránytalanul emelkedik. Ezen körülmények azok, amelyek azt eredményezték Franciaországban, hogy míg a filoxera megjelenése előtt 30—50 hl. bor termett hektáronként, addig most az sem ritkaság, ha 300—350 hl-t eredményez ugyanazon terület. A fentemlített francia tudós vizsgálatai által kimutatta, hogy a túlfeszített termőképesség megboszolja magát, e mennyiben az a bor minőségének rovására megy.

A míg a bor nagy kelendőségnek örvendett, kb. 1899-ig, jól elkelték még a rossz minőségű borok is, nagyon természetes, hogy a bőven termő szőlők, hektáronként mintegy 1045 koronával több hasznot hoztak a középtermésűeknél; az 1901-ben beállott tultermés következtében a rossz bor ára tetemesen csökkent a jó borral szemben, s e csökkenés oly nagy volt, hogy nemcsak nem volt tisztajövedelem többlet, hanem hektáronként a haszon mintegy 285 koronával lett kevesebb. S bár versenyképtelen volt-e nagy mennyiségű s gyenge minőségű bor a jóminőségűvel szemben, árosokkentő hatást mégis gya-

korolt ez utóbbiakra, a mely körülmény nemcsak Franciaországban, hanem nálunk Magyarországon is érezhető volt. Láthatjuk tehát e szomorú helyzetből, hogy sem a hasonló természetűeknél, de különösen a szőlőnél nem szabad a lehető legnagyobb termést tűzni ki célunknak, s e példából láthatjuk, hogy a bortermést az alkalmas szőlőtőkék mérsékelt visszametszése által csak mérsékeltén fokoztatjuk.

Kétséget nem szenved, hogy a műtrágyák is nagy szerepet játszanak a bor termelésében; e trágyázással, óvatosan bányá és gazdaságoknak mutatózó mennyiséggel — javíthatjuk a minőséget, vagy legalább is növelhetjük a termést a nélkül, hogy a minőség romolnék. Az öntözéssel is nagy hatást érhetünk el a termés nagyságára nézve, hátránya ellenben ezzel szemben az egyszerű befektetett tőkének a piaci viszonyokhoz való nehéz alkalmazhatósága. Müntz nem, vagy csak kevés mértékben helyezi kilátásba a franciaországi bőventermő szőlőterületek, de különösen az öntözésre berendezettek termésének esökkenését.

Érdekes-e a máktermeléssel foglalkozni. A statisztikai adatok szerint évente körülbelül egy millió koronát tesz ki azon összeg, mely az országba hozott mákért külföldre vándorol. Elszomorító adat ez akkor, midőn be van bizonyítva gyakorlati adatokkal az, hogy a máktermelésre hazánk legnagyobb részén meg van minden kellék, a mennyiben mindenütt, a hol a buza és kukorica megterem, a mák is szépen diszlik. Nálunk tehát csak egy kis jóakarattal kell s ha ez megvan, úgy az itt közlendő szabályok figyelembe vételével igen szép eredményeket, kat. holdanként 100—150 korona tiszta jövedelmet lehet elérni.

A mák igényeinek legjobban megfelel egy középkötöttségű, mely réteggel s meszét tartalmazó vályogtalaj. Tápanyag igénye nagy, de azért közvetlenül istállótrágyázott földbe nem vethető, hanem legjobban, ha a trágya után egy-két év mulva vettetik, alája pedig műtrágyát használunk.

Vetése tavasszal és pedig minél korábban eszközöltessék, ha lehet még a hóra. Vethető kézzel vagy géppel. Az utóbbi vetésnek az az előnye, hogy a mák további megművelése olcsóbb és gyorsabb. A sortávolság 30—40 centimeter. A vetőmag szükséglet 2—6 kg. Kikelés után 3—4 hétre a mák megkapalándó, ha pedig 5—6 levélben van, ritkítandó. Érése július végére augusztus elejére várható. Az érés külső jelét a levelek száradása, s a tokok megrázása alkalmával az abban levő magvak zörgése mutatja.

A termelési költség kat. holdanként körülbelül 50—60 koronára rug, a mely összeget levonva a termelt mák körülbelül 5 q a 50 korona piaci értékéből, marad jövedelemként 190—200 korona, amely összegből még a föld érték-kamatját, a kezelési költséget, az adót s a forgó tőke kamatját is levonásba hozva, kitűnik az, hogy még mindig oly nagy jövedelem marad, mely érdemessé teszi a máktermelés felkarolását.

Nyílt levél

Borbély György urhoz, a zalaegei állami főgymnasium tanárához.

Tekintetes Tanár úr! B. lapjának f. évi 18. számában két dolgot bizonyít a vonal alatt.

Először azt, hogy Kölcsey Hymnusza mint kath. egyházi ének is megállja helyét; másodsor — bár a sorok között — azt, hogy a pécsi püspök nem tud annyit, mint egy ötödik gymnasista.

Első állítását nem cáfolom. Amit mondott, jogosan mondta.

Mert, hogy mi van a kath. dogmákban és mi nincs bennük, illetve, hogy e dogmákhoz képest mit tűr meg a kath. szertartás és mit nem tűr meg, azt az egyház tanítói hivatala, illetve a Congregatio Rituum határozza meg.

Míg ez nem szól, a vita szabad, azon régi kath. elv szerint, hogy »in dubiis libertas, in omnibus charitas.«

A pécsi püspököt sem védelmezem a sorok között elejtett vád ellen, mert ha védelmezném, — megsérténém.

Mit akarok tehát?

Tárcájának két tételére akarok kitérni, melyekre, mint a mai sajtó produktumának óriás hányadára, joggal el lehet mondani, hogy ignotos fallit, notis est derisui.

Első kitétel: „Egyszer volt egy Tetzl nevezetű ember, aki bünboesátó cédulákat árult volt. Szerinte az emberek pénzzel is lefizethették még az ezután elkövetendő bünöknek is az árát“.

Második kitétel: „Petőfi ebionista volt. Épen úgy, mint Jézus.“

Ami az első kitételről illeti, de meg a másodikat is, kijelentem, hogy azokkal szemben az Egyház tanát előadni nem szándékozom. Nem, mert azok mindenkire nézve igen könnyen hozzáférhetők (lásd a kátékismust és egyházi történetet); azután meg, ubi non est auditus, noli effundere sermonem. Csupán történelmi szempontból szölok a dolghoz.

Tekintetes Tanár úr! Amit ön mond, hogy t. i. az Egyház pénzért a jövőben elkövetendő bünöket is elengedi a bucsuban, ezt nem tanította az egyház, nem tanította X. Leó, nem Tetzl.

Ezzel nem vádolta az egyházat sem Luther, sem Calvin, sem pedig len senki.

Tessék elolvasni Luther iratát „a német nemzet nemességéhez“, Calvin „Institutiones“-ét, vegye hozzá Melanehton Fülöp „Confessio augustana“-ját s látni fogja, hogy az ön vádja ott sem in terminis, sem körülírva elő nem fordul.

Miért nem fordul elő? Hát azért kérem, mert Luther és a többi u. n. réformátor kissé jobban ismerték az Egyház tanítását, mint ön. Tudták az egyház tanítását, mely rövidesen így hangzik: Az egyháznak van hatalma elengedni az ideig tartó büntetéseket, melyeket Isten igazságosságához képest, miután bününk elengedtetek, vagy itt a földön, vagy a tisztítóhelyen kellett volna kiállanunk.

Ez a bucsu.

Ez ellen keltek ki Luther és társai. De mivel itt büntetésről van szó, nem pedig bünökről, pláne jövőben elkövetendő bünökről, természetes, hogy ezekről a réformátorok sem szóltak. Mert senki sem épít falat csak azért, hogy az elkészülvén, a fejével neki futhasson, s így magát tönkre tegye. Erre való fal van elég.

Kettő bizonyos.

Első ezek közül, hogy Tekintetességed ezen Tetzl nevével összefüggő kijelentéssel, csak azért, mert az hevenyészett tárcájába jól-rosszul beillett, történethamisítást követett el; a második bizonyosság, hogy ugyancsak Tekintetességed — amint idézett, hittanilag khimerikus kitétele mutatja, azt a tudományt, aminek theológia a neve, — mint mondani szokás — nec a limine salutavit.

Jönne a másik bombaszt. Illetőleg, ha merő bombaszt volna, szívesen elszenvetnének. Több azonban.

Ama kitétel, hogy a Megváltó ebionista, káromkodás.

Mi a káromkodás? Nem azon utálatos szavak, melyeket a nép káromkodásnak mond. Istennek tulajdonságát letagadni, vagy Istenre valamely rossz tulajdonságot ráfogni — káromkodás.

Igy tanítja a szentírás és az a theológia, mely Tekintetességed előtt esukott könyv. Külömben az első keresztény század ezen istentagadói nem ebionisták.

Ebionista néven ismeri őket az antikvitás. Krisztus istenségét tagadták; és szent János evangélista ellenük írta meg evangéliumát, mely épen azért leginkább Krisztus istenségét bizonyítja.

Tudjuk pedig, hogy szent János öreg korában írta evangéliumát, tehát legkorábban 80 év körül Krisztus után.

Mindezen adatokat megtalálhatja Tekintetességed a pannoniai származású szent Jeromosnak, kora első, világhírű tudósának egy művében, melynek címe: „de scriptoribus ecclesiasticis“.

Ha tehát Tekintetességed azon állítását, hogy Krisztus ebionista volt, szó szerint értelmezi, úgy ez a legvadabb anachronizmus. Filius ante patrem. Ha pedig azt akarja mondani, hogy Krisztus önmaga tagadta meg istenségét, úgy állítása mind a négy evangélium szerint történelmi hazugság s — mint előbb mondtam — káromkodás.

Ön Petőfit is megteszi ebionistának. Mily lehetetlenül bizarr állítás! Még kisüti, hogy a dalai láma, a kongónégerek főnöke, meg az ördöghenyei bíró is ebionisták.

Petőfi magyar volt, kalvinista volt, költő volt, republikánus volt.

Mindezen tulajdonságairól bőven emlékezik halhatatlan költeményeiben.

Ha ebionista lett volna, megemlítetté volna. De nem említette meg.

Tény, hogy Petőfi annyira volt az ebionisták-tól, mint a Magyar Paizs szerkesztősége a Szírius csillagtól s az ön tárcája a theologiai és történelmi igazságtól.

Tekintetes Uram! Ön legutóbbi tárcájában igen okosan irt a költői trópusokról. Mindenki látta, hogy ehhez ért. Amit Tetzlerről irt és ebionistáiról, mindjárt kiszült, hogy a theologiahoz nem ért. Miért úzi-fúzi tehát?!

Azonban ön szabad ember és zsurnál. Tehet, irhat, amit akar. Arra azonban nagyon kérem, hogy vallásos meggyőződésünket, békénket ne zavarja, imádatunk legfőbb tárgyát sárba ne rántsa.

Még pár szót!

Ne tessék feledni, hogy a theologia sikos mező, melyen egyetlen lépésre elesuszik a laikus.

Figyelmebe ajánlom annak a „buta“, „sötét“ középkornak egy igen okos és világos mondását, mely így hangzik:

Occurrente sermone de re ecclesiastica laice — tace! . . .

Illó tisztelettel

Törzsök Vilmos
káplán.

Menyasszony-selyem 60 krajeártól 11 méterje, minden színben. Bérmentve és már vámmentesen házhoz szállítva. Gazdag mintagyűjtemény postafordultával **Henneberg selyemgyára, Zürich.**

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként.

	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		7.—	7.10
rozs		6.—	6.20
árpa		5.50	5.80
zab		5.80	6.—
lóher		—	—
tengeri		—	—
bükköny		5.—	5.60
fehérbab		—	—
tarkabab		—	—
hajdina		—	—
burgonya		—	—

Nyilt-tér.*)

Vizy Géza és Dr. Rézler Kornél urak között felmerült beesületbeli ügy a mai napon lovagias elintéztést nyert.

Zalaegerszegen, 1903. április 30.

Szultberger Alajos,
ifj. Eitner Sándor.

Ellmann Ödön,
Mérő Géza.

Jó étvágy,
Könnyű emésztés,
Rendes anyagcsere

képezik alapját a testi jólétnek és ezt mindenki megszerezheti magának a *rohitschi Tempelforrás* keverve borral, cognac-kal, gyümölcs izekkel, vagy a *rohitschi Styriaforrás* vizének használásával.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: dr. Csák Károly.
Társszerkesztő és kiadó: Udvardy Ignác.

Fényképészeti kellékek

kaphatók

Rösztler Károly könyvkereskedésében Győr.

Legnagyobb érzékenységi »Margit« blau-ezüst gelatin-száraz lemez kizárólagos rak-tára.

== Képes árjegyzék ingyen. ==

Egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik

UNGER ANTAL könyvnyomdájában

== Zalaegerszegen. ==

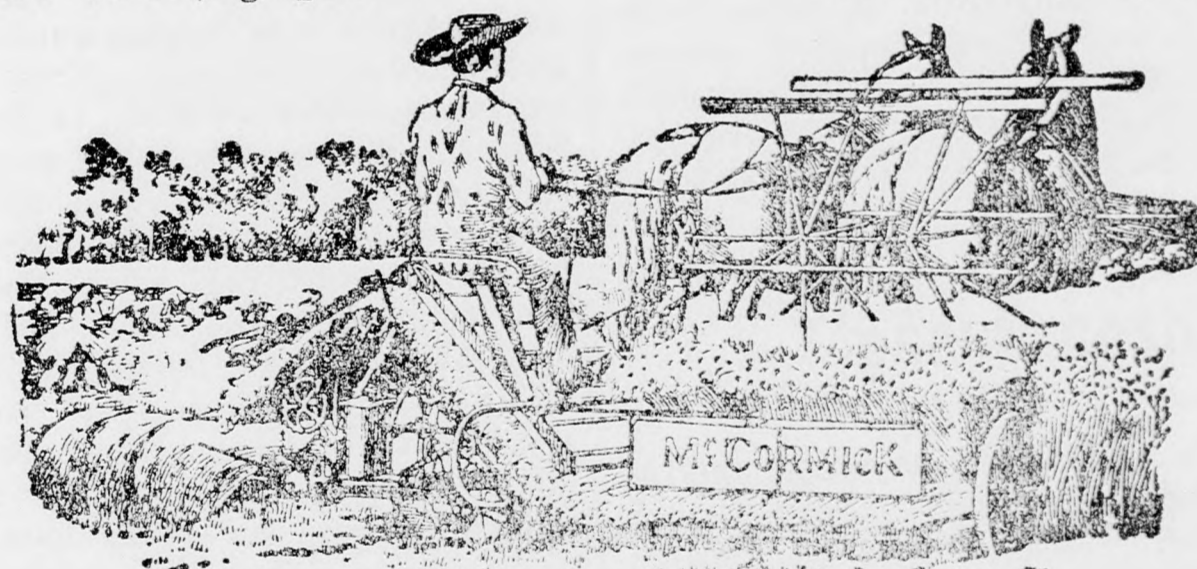
Mc. Cormick Harvesting Machine Company

(Chicagói aratógépgyár.)

KNEDHT J. E., igazgató.

Budapest, V., Váci-ut 30.

Katalogusok
ingyen és bérmentve.

Felvilágosításokkal
készítségel szolgálunk.

Gyártmányok: Kévekötoget, „Daisy” marokrakó aratógép, fúkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manilo” kévekötofónál gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép.

Schicht-szappan

„szarvas“

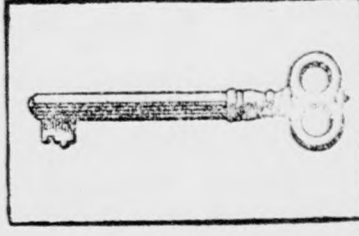
vagy

„kulcs“

jegygyel

legjobb, legkladósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Eladó házhelyek.

Közhirre tétetik, hogy **Ruzsics Károly** tulajdonát képező Páterdombi földek, Pap-utcára nyúló részletekben házhelyeknek

eladók.

Eladó a Csácsi malom alatt levő nagy rét is.

Tudakozódhatni

a tulajdonosnál.

Az Orsz. Gazd. Munkás- és Cselédsegély-pénztárt ajánljuk jó indulatába. Ismertesse ezt az intézményt a nép körében. Biztosítsa cselédeit ezen segély-pénztárnál.

Wapper Ignác

(Hudetz József utóda)

kőfaragó mester, a „Kegyelet“ temetkezési vállalat vállalkozója
Zalaegerszegen, Kossuth Lajos-utca 58. sz.

raktáron tart nagy választékban

siremlékeket szobrászati műveket

syenit, gránit, tiroli, szilézai és steyer márvány fajokból, valamint rákosi, keszthelyi és pettauai homokkövekből **10 koronától 1000 koronáig.**

Elvállal építkezési munkákat, oltárokat, szent szobrokat, utikereszteket, keresztelő medencéket, mauzóleumokat, családi sirbölcsőket, sirszegélyeket vasrácszatokkal vagy anélkül, valamint halotti lárvákat hű kivitelben.

Továbbá külön raktáron tart fa- és ércokporsókat a legegyszerűebektől a legdíszesebb kivitelig, temetkezési cikkeket, szemfedőket, halotti ruhákat stb.

Elvállal mérsékelt árak mellett egyszerű- és dísztemetkezéseket, hullaszállítást és hulla áthelyezést.

Költségvetéseket, vázlatokat és rajzokat díj nélkül készít.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMESES-ÍZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

XII-ik magy. kir. szab. osztálysorsjáték
nyereményeinek sorozata.

110,000 sorsj. 55,000 nyerem.

Minden második sorsjegy nyer.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1 millió korona.

A nyeremények készpénzben fizettettek ki.	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. á	400000
1 »	200000
2 »	100000
1 »	90000
2 »	80000
1 »	70000
2 »	60000
1 »	50000
1 »	40000
5 »	30000
3 »	25000
8 »	20000
8 »	15000
36 »	10000
67 »	5000
3 »	3000
437 »	2000
803 »	1000
1528 »	500
140 »	300
34450 »	200
4850 »	170
4850 »	130
100 »	100
4350 »	80
3350 »	40

55000 nyer. és jut. összegben 14,459.000

Felhívás

a XII-ik

magy. kir. szab. Osztálysorsjátékhoz.

Az I. osztály huzása már

1903. évi május hó 22 és 23-án lesz.

Az I. osztályu sorsjegyek ára:

egy egész egy fél egy negyed egy nyolcad
12 K. 6 K. 3 K. 1 K 50 f.

Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a húzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzüsszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.

Becses megrendelését sziveskedjék mihamarább hozzám juttatni.

Gaedicke A.

Magyarország legnagyobb szerencsegyűjtődjéje.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Gaedicke szerencséseje óriási!

A következő főnyereményeket fizettem ki eddigelé b. ügyfeleimnek:

600000	korona	62551. sz.
400000	»	33464. »
400000	»	11119. »
400000	»	28916. »
100000	»	42750. »
100000	»	49878. »
100000	»	87991. »
70000	»	60912. »
60000	»	17357. »
60000	»	78863. »
60000	»	82528. »
60000	»	97263. »
30000	»	6920. »
30000	»	38691. »
30000	»	90663. »
25000	»	23481. »
25000	»	30049. »
20000	»	28950. »
20000	»	33402. »
20000	»	35862. »
20000	»	44410. »
20000	»	60781. »
20000	»	78848. »
20000	»	88974. »
15000	»	57754. »
15000	»	77950. »
15000	»	82506. »

24 à 10000 korona = 240000
46 à 5000 » = 230000
292 à 2000 » = 584000
599 à 1000 » = 599000
883 à 500 » = 441500

Kosárfonó műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy Zalaegerszezen, a Kossuth Lajos-utca 54. számú házban

kosárfonó műhelyt

nyitottam.

Készítek szakmámba vágó mindennemű **dísz tárgyakat**, u. m. kerti butorokat, díszes virágállványokat fűzveszőből és gyékényből; fali újságtartókat, papirkosarakat, hangjegytartókat, fáskosarakat, utazókosarakat.

Elvállalom **nádszékek** bekötését és üvegek befonását.

Készítek bevásárló kosarakat, gyermekkoscsikat, kenyértartó kosarakat, női munka kosarakat, képrámákat bambusz- és borsnádból.

Dísz tárgyak és kosarak **javítását** jutányosan eszközölöm.

Tisztelettel

Bóka János.

Epilepsia.

Aki nyavalyatörésben, görcsökben és más idegbetegségben szenved, kérjen arról füzetet. Kapható ez a füzet ingyen és bérmentve a „Hattyú” gyógyszerházból Frankfurt a. M.

Ügyes és megbízható

ügynökök

magas jutalék mellett felvételnek

Jenke Richárd

fanemű- és ablakredőny gyárában.

Branau (Csehország.)

Igen nagy volt az öröme
nagyrabecsült négy vevőnknek, akiknek
április hó 22-én a nálunk nyert

600.000
5.000

koronás ju-
talmat az
koronás fő-
nyereménnyel
együtt.

összesen **605.000** korona
összegben
az **57080** számú
= 1/4 sorsjegyre = **kifizettük.**

Hivatkozással e rendkívüli szerencsés eredményre az I. osztályu sorsjátékhoz a sorsjegyeket a tervszerűen megállapított árakon ajánljuk és pedig:

1	1	sorsjegy 12.— korona	1	1	sorsjegy 3.— korona
2	2	” 6.— ”	1	8	” 1.50 ”

Török A. és Társa bankháza

a legnagyobb és kiváló szerencsétől kegyelt osztálysorsjáték-üzlet

B U D A P E S T,

központ:

Teréz-körut 46a. sz.

Fiókok:

Váci-körut 4. Múzeum-körut 11. Erzsébet-körut 54.

Legjutányosabb cséplési szén

az elsőrendű tatai brikett és tatai darabos szén.

A porosz szenet is teljesen pótolja.

==== **Pontos és gyors kiszolgálás!** =====

Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat
Budapest, V., Erzsébettér 19.

Több mint
50 év óta sikerrel használtatik!

Az eszéki
arckenőcs
és eszéki
SZALVATOR-
szappan
eltávolítja a szeplőt,
májfoltot és a bőr
összes tisztátlan-
ságát.

Valódi csakis a
DIENES J. C.
Salvator gyógytárából

Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs . 1 K 70 f.
1 drb Salvator-szappan . 1 K — f.
1 tégely kézi pászta ára . 1 K 20 f.
1 lyoni rizspor kis doboz 1 korona, nagy
doboz 2 korona.

Figyelmeztetés.

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatar-
részekből és megfelelnek tökéletesen a 71012.
sz. b. m. rendeletnek.

Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg be-
iktatott védjeggyel el vannak látva és kére-
tik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki
kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

Főraktár Budapesten:

Török József ur gyógyszerárában
VI., Király-utca 12. sz.

Gyomorbetegeknek,

akik meghűlés, gyomortúlterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, túlhideg vagy meleg eledel, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorbajban, gyomorkatharusban, gyomoréjszalamban, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle

növény bor.

Kitűnő gyógyerejűnek talált növényekből jó borral vegyítve készül, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint főfájás, felbőgés, gyomorégés, melyek idült gyomorbajoknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek. Szorulás, köhikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növény bor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárakban Zalaegerszegen, továbbá Zalaszentgróth, Vasvár, Kőrmend, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser, Kisczell, Mura-szombat, Bellatincz, Marczali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csabrendek, Sárvár, Németújvár, Szentgotthárd, Óriazentpéter, Alsólendva, Muraszterdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nádásd, Vaspör, Szőcs, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Boba, Középbisztrice, Pinze, Páka, Újudvar, Nagyrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszerárakban, illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész osztrák-magyar monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell

és csak

Ullrich Hubert-féle növ. bor

kérendő,

A zalaegerszegi gyógyszerárak 3 vagy több palack növény bort eredeti áron szállítanak az ország bár-mely részébe.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyministerium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (**Tizenkettedik sorsjáték**) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főúrsítóknak árusítás végett kiadattak. **A Magyar Kir. Pénzügyministerium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve

Tizenkettedik sorsjáték.

110.00 sorsjegy, 55.000 nyeremény.

Első osztály. Betét 12 korona. Huzás: 1903. május 22. és 23.		Második osztály. Betét 20 korona. Huzás: 1903. június 17. és 18.		Harmadik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1903. júl. 14., 15. és 16.		Hatodik osztály. Betét 24 korona. Huzás: 1903. szeptember 24-től október 21-ig			
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben Korona (egy millió)			
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000				
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000				
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000				
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000				
3 á 2000	6000	3 á 3000	9000	3 á 10000	30000				
5 á 1000	5000	5 á 2000	10000	5 á 5000	25000				
8 á 500	4000	8 á 1000	8000	8 á 2000	16000				
30 á 300	9000	20 á 500	10000	10 á 1000	10000				
100 á 100	10000	110 á 300	33000	120 á 500	60000				
3350 á 40	134000	4350 á 80	348000	4850 á 139	630500	A melyik ezen 500 nyeremény közül utol-sónak huzatik ki, kapja a jutalmat. 1 Jutal. kor. 60000 60000 1 nyer. 40000 40000 1 á 20000 20000 1 á 10000 10000 1 á 8000 8000 1 á 6000 6000 1 á 5000 5000 1 á 4000 4000 2 á 3000 6000 2 á 2500 5000 4 á 2000 8000 5 á 1500 7500 25 á 1000 25000 50 á 500 25000 405 á 200 81000 760 á 100 76000 1140 á 50 57000 30600 á 200 612000 33000 Nyer. és jut. korona 10555000			
3500 ny. korona	263000	4500 ny. korona	528000	5000 ny. korona	916500				
Negyedik osztály. Betét 40 korona. Huzás: 1903. augusztus 11., 12. és 13.		Ötödik osztály. Betét 32 korona. Huzás: 1903. szeptember 3. és 4.							
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona						
1 á	90000	1 á	100000						
1 á	30000	1 á	30000						
1 á	20000	1 á	20000						
1 á	15000	1 á	15000						
3 á 10000	30000	3 á 10000	30000						
5 á 5000	25000	5 á 5000	25000						
8 á 2000	16000	8 á 2000	16000						
10 á 1000	10000	10 á 1000	10000						
120 á 500	60000	120 á 500	60000						
4850 á 170	824500	3850 á 170	824500						
5000 nyer. korona	1120500	4000 nyer. korona	1076000						

Az I. osztály huzása 1903. évi május 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és kir. közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1903. évi április hó 26-án.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazay.

A szőlő peronoszporája ellen való védekezéshez általánosan elismert legjobb anyag a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI-POR.

Ára Budapesten:

50 kgr.-os zsákokban à kgr. 66 fillér,
10 és 5 kgr.-os zsákokban, valamint
2 kgr.-os dobozokban à kgr. 70 fillér.

Használata olcsóbb, biztosabb, előállítása gyorsabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálic, a permetezőt sohasem dugítja.

A magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye, a legkitűnőbb külföldi szaktudósok véleménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinek díjtalanul megküldetik.

A bordói-por ezenkívül kitűnő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfióvak fertőtlenítésére.

Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Gyarmati Vilmos-nál Zalaegerszegen,
Békefi Elek-nél Zalakoppányban,
Balogh Gyula-nál Balatonhenyén.

Pártoljuk a magyar ipart!

Pártoljuk a magyar ipart!

Az ered. francia „Eclair“ permetezőnek teljesen megfelelő „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ permetező.

Köhögésben

szenvető

kisértse meg a köhögést csillapító és kellemes ízű

Császár Mell-bonbont.

2740 hatáságilag igazolt bizonyítvány szól mellette és hogy sikerrel használható köhögésnél, katarrusnál és elnyálkásodásnál. Kapható 20 és 40 filléres csomagokban Schmidt Győző zalaegerszegi cukrásznál.

Dr. Dreiszker vizgyógyintézete

március hó 1-től kezdve

KÖSZEGEN, Vasmegeye, vasuti állomás.

RENDSZER:

Priesnitz és Kneipp.

Legjobb gyógyeredmények!

Gondos orvosi felügyelet!

Igen jutányos ár!

Prospektus ingyen és bérmentve!

Bérbeadás.

Gondnokság alatt álló gróf Batthyány Ervin Zalamegye dergecsi- és Vasmegeye bögötei birtokai együttesen Budapest székes-főváros árvaszékének 4950/1903. árvaszéki sz. határozata folytán **tíz évre**, továbbá batyki u. n. hármasi malma külön

haszonbérbe

adandók.

Az egy évi bérlet 5%-át tevő bánatpénzzel ellátott ajánlatok f. évi május 15-ig Dr. Hajduska Emil budapesti ügyvédnél (VIII. Muzeum-körut 10. szám) nyújthatók be.

Minden háziasszony

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéát használja.

Tiszteletteljes kérelem: A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen »maláta kávé«, hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-maláta kávéát, s azt csakis az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Ára csomagonként 50 fillér.

500 gramm.

Kathreiner-féle

Kneipp maláta kávé

egész szemekben.

Kathreiner-féle maláta kávé,
München.

PSEPHOFER J. vértisztító labdaccai.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek örövendek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszerből készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacok háziszereit ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, máj-bajok, kólika, vértelenség, aranyér, béltelenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is, így sápkór, idegesség, száraz fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetőek.

Ezen vértisztító labdacok csak a Pserhofer J.-féle az „Arany birodalmi almához“ címzett gyógyszerertárban Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, 1 frt 05 krba kerül. Az összeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel 1 csomag 1 frt 25 kr., 2 csomag 2 frt 30 kr., 3 csomag 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kértük csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaírattól, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.

Tisztelt Pserhofer ur!

Köln, 1888. ápril 16-án.

Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tekereset az ön felülmulhatatlan vértisztító labdacsaiból utánavételre. Fogadja ez uton is a legmélyebb köszönetemet labdacsa csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferenc, Köln, Lindenthal.

Tekintetes ur!

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Isten akaratára volt, hogy az ön labdaccai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezen-nel megrittem. En gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraműtő labdacsa engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Knifcz Teréz.

Mélyen tisztelt ur!

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9-én.

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel önnök 60 éves nagyéném nevében. Az illető

Bernhardi alpesi-fü liqueur, Berthard W. O.-tól Bregenzben, egész üveg 2 frt 60 kr., fél üveg 1 frt 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerincgyántalom, tagszagatás, ischiás, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszagatás stb. stb. ellen 1 frt 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-tól, egy üveg 50 kr.

Fagybalsam, Pserhofer J.-tól. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve. 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolapraeparatumok, kitűnő szer gyomor és bélbetegségeknek.

Kola-elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr., negyed liter 85 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-tól, kitűnő szer golyva ellen, 1 üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia, (prágai csöppek), Pserhofer J.-tól, megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemű altesti bajok ellen kitűnő háziszér, 1 üveg 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Utifüvedv, Pserhofer J.-tól, egy ált. ismert kitűnő háziszér hurut, rekedtség, göresős köhögés stb. ellen, 1 üvegecske 10 kr., 2 üveg bérmentve 1.50.

PSEPHOFER J.

5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő labdacsaiból s azoknak állandó használatát folytán tökéletesen kigyógyult. Legfőbb tisztelettel

Weinzettel Josefa.

Tekintetes ur!

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1893. márc. 27.

Alulírott ismételen kér 4 csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacok értéke felett és azokat, ahol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használatára önt ezennel felhatalmazom. Teljes tisztelettel

Hahn Ignác.

Gótschdorf, Kolbach mellett, Szilázia, 1886. okt. 8-án.

T. ur! Felkérem, miszerint az ön vértisztító labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az ön csodálatos labdacsaiknak köszönhetem, hogy egy gyomorhajból, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacok nálam sohasem fognak kifogyani s midőn leg-orróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel

Zwiekl Anna.

Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-tól. Évek hosszú sora óta valamennyi haj-növesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelencével 2 frt.

Általános tapasz, Steubel tanártól. Ütés és szurás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkucac, sebes vagy gyuladt mell vagy más ily bajknál, mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tévely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-tól. Kitűnő háziszér a rossz emésztés minden következményeinél, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdetett összes bel-és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Védjegy utánsása szigoruan büntetettik.

gyógyszerész, „zum goldenen Reichsapfel“
WIEN, I., Singerstrasse 15.

Igen fontos gyomorhajásoknak!

Étvágytalanságot, gyomorbántalmat, főfájást, rossz emésztést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat megszüntetnek a

Brady-féle Máriaczei gyomorceppek

Minden gyógyszerertárban kapható.

Sok ezer embernek hála- és köszönő irata!

Ára egy üvegnek használati utasítással 40 kr., kettős üveg 70 kr.

Hamisításoktól óvakodjunk!

A valódi Máriaczei gyomorceppek a *Brady* vannak következő védjeggyel és aláírással:

Ahol nem kapható, oda a pénz előleges beküldése mellett küld a főraktár Brady C. gyógyszerertára a Magyar Királynak Bécsben (I. Fleischmarkt 1.) és pedig 5 koronárért 6 kis üveggel és 4 korona 50 fillérért 3 nagy üveggel bérmentesen.

ANIMENTUM CAPS. COMP.

A Richter-féle
HORGONY-PALM-Expeller

egy régi kipróbált háziszér, amely már több mint 33 év óta megbízható bebizonyosított alkalmazatú készítmény, csiszolt és megvilágított.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevezetéseket dobozokban a „Horgony“ védjeggyel és a Richter-féle jegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.

Főraktár: Török József gyógyszerertár, Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csehsz. és kir. udvari orvostud. Rudolfstad.

Zacherlin

Nagyszerűen hat, mint utólrhetlen rovarölő. Valódi csak palackokban.

Kapható Zalaegerszegen:

Hubinszky Adolfnál,
Kaszter Sándornál,
Gyarmati Vilmosnál,
Ján Ferencnél,
Fangler Mihálynál,
Kömlos Miksánál.

Jánosházán:

Kohn Jakabnál,
Spitzer Sámuel utódánál,
Singer Sándornál.

Bellatinczon:

Weisz Bélánál.

Letenyén:

Epinger Ignácánál.

Pacsán:

Schleiffer M.-nél.
Pacsá és Vidéke Fogyasztási és
Értékesítési szövetkezetnél.